

Dyénésis

I Tnanin Libru Sulat Mosis

Kafaglabat gablà di libru Dyénésis

I gumtatek talù Dyénésis dunan katbù. I libru Dyénésis i tmulen gablà di katbù i kdee, katbù i tanà ani, katbù i lagi na libun, katbù i salà, na katbù i dad fakang Dwata gablà di kafalwaan i dad to di salàla.

Libru Dyénésis ani gugambet gablà di dad to Dwata na i fandaman gablà di dale. Na gugambet gablà ku Adam, Iba, Noa, Abraham, Isaak, Dyékob, Dyosif, na dad flanekan.

Di katbuwan Dwata mimò langit na banwe

¹ Di katbuwan, Dwata mimò langit na banwe.

² I banwe ani landè fa too bawehan, du landè fa déen. Na di klamang i mahin too kmifu, na too mgal nus mdà di Tulus Dwata, mbal di tah i mahin ani.

³ Na di bang ani, mdek Dwata, manan, “Ani too nun lwa.” Na tamalwa nan.

⁴ Di kite Dwata i lwa, lehew kenen. Kafnge én, santanin i lwa di kifu.

⁵ Na dnagitan i lwa dunan “mduh”, na dnagitan i kifu dunan “butang”. Na mlius i butang na mlius i mduh, na tafnge i tnanin duh.

⁶ Kafnge én, mdek Dwata, manan, “Ani banlenggu di gutngà, fye nun yéél di tah i banwe, na nun di dungan.”

7-8 Di kagmanan ani gasil mgimò. Na i bleng nimoan ani dnagitan “langit”. Na langit i samtani i yéél di tahan na i yéél di dunganan. Na mlius i butang, na mlius i mduh, na tafnge i galwen duh.

9 Kafnge én, mdek Dwata, manan, “Ani mastifun i yéél dungan i langit, du fye nun gukafagan.” Di kagmanan ani gasil mgimò.

10 Na dnagitan i gukafag ani dunan, “tanà”, na dnagitan i yéél tamastifun dunan, “mahin”. Di kite Dwata i mgimoan, lehewkenen.

11 Kafnge én, mdek Dwata, manan, “Ani dee bung dad tmabò di tah tanà na dee bung kayu. Na kdee di dale munge fye lêman tmabò.” Di kagmanan ani gasil mgimò.

12 Na dee bung tmabò na dee bung dad kayu nun bunge lamnok di tah tanà. Di kite Dwata i mgimoan, lehewkenen.

13 Na mlius i butang, na mlius i mduh, na tafnge i gatlun duh.

14 Kafnge én, mdek Dwata, manan, “Ani nun dad mneng msut di langit, du fye samtani i mduh di butang. Én i mlé ilè gugmadè i dad duh, na i dad fali, na i dad bang mangamfù di Dwata.

15 Na dad mneng ani i msut di langit, du mneng na mlé kalwa di tanà.” Di kagmanan ani gasil mgimò.

16 Na nimoan lwe malbang too mneng. Nimoan i duh, du mneng di mduh na nimoan i bulen du mneng di butang. Na nimoan i dad blatik.

17 Kdee ani fkah Dwata di langit du fye mlé kalwa di tanà.

18 Én i gal mneng di mduh na butang, du fye mastani i lwa di kifu. Di kite Dwata i mgimoan, lehewkenen.

19 Na mlius i butang, na mlius i mduh, na tafnge i gfatan duh.

20 Kafnge én, mdek Dwata, manan “Ani nun dee bung mnè di lam i mahin na di yéél, na nun dee bung dad anuk di bnas mayeng di tah i tanà.”

21 Taman tamgimò Dwata i dad malbang, na dee dademe bung mnè di lam i mahin na di yéél, na dee bung dad anuk di bnas. Di kite Dwata i mgimoan, lehewkenen.

22 Na nun kafye blén di kdee dad mgimoan ani, na manan di dad nalaf, “Mbel gamu, du fye mbaling gamu dee di clamang i mahin na yéél. Na manan di dad anuk di bnas, mbel gamu di clamang tanà.”

23 Na mlius i butang, na mlius i mduh, na tafnge i glimen duh.

24 Kafnge én, man Dwata, “Ani nun dee bung lmanaf mnè di tah tanà, i dad lmanaf mnalam, na nun mlayal, na dad malbang, na dad malnak lmanaf.” Di kagmanan ani gasil mgimò.

25 Na tamgimò Dwata kdee dad lmanaf ani gine. Di kitén i mgimoan, lehewkenen.

26 Kafnge én, man Dwata, “Ani mimò agu i dad to salngad i deg kagkah. Na fdatahgu ale di dad nalaf di mahin, di dad anuk di bnas, di kdee dad lmanaf, dad mnalam na dad mlayal, dad malbang na dad malnak. Na i dad to ani i magot kadang i kdee tamgimògu.”

27 Taman tanimò Dwata i dad to. Nimoan ale salngad i kenekagkah. Na tanimoan ale lagi na

libun.

²⁸ Kafnge én, nun kafye blén di dale, na manan, “Mbel gamu, du fye nun dad belyu mnè na mebe i klamang tanà. Gamu sa fagotgu i dad nalaf di mahin na yéél, na dad anuk di bnas gal mayeng, na i dad kdee dad lmanaf i mnè di tah i tanà, dad mnalam na dad mlayal.”

²⁹ Léman talù Dwata, manan, “Blégu gamu kdee dad tmabò di tanà, na i kdee dad kayu nun bunge, du fye nun knaanyu.

³⁰ Léman blégu di dad lmanaf na di dad anuk di bnas, i dad sabat na i dad doon i dad kayu, du fye nun knaan i kdee dad mnè di tah i tanà.” Di kagmanan ani gasil mgimò.

³¹ Di kite Dwata i kdee mgimoan, too kenen lehew. Na mlius i butang, na mlius i mduh, na tafnge i gnaman duh.

2

¹ Ani gine i kfagu Dwata di kgimoan i langit, i klamang banwe na i dad kdee i fkahan di mgimoan ani.

² Na di kakel i gfitun duh, tatlag Dwata mimò, du tafnge i kdee mgimoan.

³ Taman nun kafye gmanan gablà di gfitun duh, manan, “Nimògu duh ani too mabtas.” Gmanan ani, du i duh ani tatlag di kdee nimoan.

⁴ Én sa i santulen gablà di kgimò Dwata i langit na i banwe.

Adam na Iba

Di kimò Dwata i Amu, i langit na banwe,

⁵ landè fa fule tmabò di tanà, du là fa fulen Dwata i Amu, na landè fa to mimò di tanà.

6 Kabay balù landè ulen, tanun yéél tambul di lam i tanà du fyefafé i clamang tanà.

7 Kafnge én, mwè Dwata i Amu tanà, du nimoan to mdà di tanà ani. Kafnge én, nyufan i ilung i to ani, na gasil lamnawa, na tamto.

8 Kafnge én, tanun tukay banwe i gunun dad kayu, i nimò Dwata i Amu, gsen di gusut i duh dnagit Idén. Na ditù gufnean i to tanimoan.

9 Na falnok Dwata i Amu, dee bung kayu déén. Too fye baweh dad kayu ani na i dad bungela too fye knaan. Na di gutngà i dad fule, tafulé Dwata lwe kayu, satu kayu én, mlé nawa landè sen, na i satu, mlé gnadè gablè ku tan i fye na tan i sasè.

10 Na nun satu yéél di Idén ani, maloh na myéél i dad fule déén. Mdà di Idén, yéél ani dee syatan, du masatngà di fat, na mbaling fat yéél.

11 I tnanin yéél dnagit Fison, na maloh salu di clamang banwe Habilà.

12 Dini di banwe ani gumite i too glut blawen, na i fye bun litak di kayu, na dad batu mabtas.

13 Dagit i galwe yéél dunan Gihon, na maloh di clamang banwe dnagit Kus.

14 Na i gatlu yéél, dunan Tigris, maloh salu di gsen di gusut i duh di banwe dnagit Asirya. Na Yufratis i dagit i gfat yéél.

15 Na dini di tukay banwe gunun kayu nimò Dwata, dnagit Idén, gufnean i to tamgimoan, du fye mimò kenen di tanà na mifat i dad fule déén.

16 Na flalò Dwata i Amu i to ani, manan, “Fakay ge kmaan i bunge kdee dad kayu di gumneam ani,

17 bay nang ge kmaan i bunge i kayu mlé gnadé gablè ku tan i fye na tan i sasè. Du ku kmaan ge i

bungen, too ge mati.”

18 Na lêman talù Dwata i Amu, manan, “Là sa fye ku i to aloan satu mnè. Taman mimò agu i demen salngad kenen, du fye nun tmabeng kenen.”

19 Kafnge én, nebe Dwata i Amu di to tamgimoan i kdee dad lmanaf, i kdee dad anuk di bnas, na i kdee dad tamgimoan mdà di tanà, du fimoan kenen dagitla. Na balù tan i dagitan i kat satu dad mto ani, én i dagitan.

20 Na i to ani i mimò dagit i kdee bung lmanaf, na dad anuk di bnas.

Kabay landè di dale blà kenen du nimò demen.

21 Taman fkudang Dwata i Amu, i to ani, na too fye kakudangan laan falus tamwan, na klon kudang nwè Dwata i satu lohokan. Na kafngen sansuléan i ungad di gumwean i lohok to ani.

22 Na mdà di lohokan ani, nimò Dwata i Amu satu libun, na neben i libun ani di lagi.

23 Na man i lagi,
“Kenen tagablà demegu, du i tulanan fdu di deg tulan,
na i ungadan fdu di deg ungad,
dnagitgu kenen libun,
du mgimò mdà di lagi.”

24 Na ani i duen i lagi tmagak i maan na yéan, na mbaling satu di yaanan, na i lwe ani mgimò satu.

25 Balù flaweh i lagi na libun ani, là ale sa myà.

3

I to gamsalà di Dwata

1 Na di kdee dad mlayal lmanaf mgimò Dwata i Amu, i ulad i too fulung mgaw. Taman satu duh man i ulad di libun, “Too glut kè, fnang gamu

Dwata kmaan i balù tan bunge di dad kayu di dad fule ani?”

² Na tmimel i libun di ulad, manan, “Fakay gami sa kmaan bunge i dad kayu ani.

³ Kabay man Dwata nun satu kayu di gutngà i dad fule ani, i bungen làmi fakay knaan, na fnangan gami magot i bungen, du ku ani nimòmi mati gami.”

⁴ Kabay man i ulad, “Bong là, là gamu sa mati.

⁵ Én gman Dwata di gamu, du gadean ku kmaan gamu bunge i kayu atù, mbaling gamu fulung faldam, na mbaling gamu salngadkenen, du balù gamu gmadè ku tan i fye na ku tan i sasè.”

⁶ Kafnge én, di kite i libun i bunge i kayu én too gablà knaan, na too fye bawehan, na fandaman fye ku mbaling kenen fulung faldam, taman nlioan bunge i kayu én na knaan. Na blén i dademe di yaanan, na knaan.

⁷ Di kakaanla bunge i kayu én, mbaling ale fulung faldam, na dilèla ale flaweh. Taman mwè ale dad doon i kayu fig, na nilolla na labédla di lawehla.

⁸ Di fan kasdaf i duh lingela lduk i Amula Dwata magu di lam dad fule. Taman salbuni ale di lam i dad kayu.

⁹ Kabay Amula Dwata, tlön i lagi, manan, “Tanè ge?”

¹⁰ Na tmimel i lagi, manan, “Lingegu i ldukam magu di lam i dad fule ani, na too agu likò, du flaweh agu, taman salbuni agu.”

¹¹ Na snalek Dwata kenen, manan, “Simto kè mangman flaweh ge? Kmaan ge kè bunge i kayu fnangta ge?”

12 Na tmimel i lagi, manan, “I libun blém di deg, kenen sa mlé deg bunge i kayu én, na knaangu.”

13 Na Amula Dwata, snalekan i libun, manan, “Tan kè i duenam mimò ani?”

Tmimel i libun, manan, “Hae, du fangaw agu i ulad, taman gamkaan agu.”

14 Taman man Dwata i Amu di ulad, “Fanlayamta ge du mdà di sasè nimoam ani. Di kdee dad lmanaf, i dad mnalam, na i dad mlayal, alò ge magu di kaflayam ani. Mdà ani, fulu ge di tanà, na too ge kmaan kfung di tanà kel di kfatim.

15 Sanduengu gamu, ge na i libun, na i dad belan, na i dad belam, na mbaling gamu snang nawa kel di atuan. I belan ndakan kadang i ulum, na nakétam i takadan.”

16 Na man Dwata di libun, “Tananùgu i kaflayam mam fagu di ksut i dad ngaam. Di ksut i dad ngaam, too sasè katduk i lyom. Kabay balù fa ani i kaflayamam, knean là mgili i knayeam di yaanam. Na yaanam i mebe ge.”

17 Na manan di lagi dnagit ku Adam, “Du flinge ge di yaanam, na kmaan ge bunge i kayu i fnangta ge, i tanà ani fakufgu di kaflayam. Kel di kfatim, too ge fgal mimò di tanà, du fye nun gablà knaanyu.

18 Na dad samfinit na dademe sabat nun sual gal tmabò na lamnok di tanà. Na toom fanngabal kadang dademe kakaanyu i dad tmabò di bnas.

19 Too ge fadlug mimò kel di kaloh i tum, du fye i dad fulem di tanà tmabò na lamnok, na ani i nimoam kel di kasfuléam di tanà i gufdum. Hae, du mgimò ge mdà di tanà, na kadang satu duh lêman ge sa mbaling tanà.”

²⁰ Di kagman Dwata kdee ani gine, dnagit Adam i yaanan, dunan Iba, du kenen mbaling yê di kdee dad to.

²¹ Na mimò Dwata i Amu klaweh ale Adam na Iba mdà di kindal i dad lmanaf na kanlawehan ale.

Falwà Dwata Adam na Iba di banwe Idén

²² Na man Dwata i Amu, “I dad to ani tambaling ale salngad deg, du tagmadè ale i fye na i sasè. Taman là fakay ku nwèla i bunge i kayu mlé nawa landè sen, du ku gkaanla là ale mati kel di landè sen.”

²³ Taman falwà ale Dwata di banwe Idén i gunun fule, du fimoan di tanà, i tanà gumdàla.

²⁴ Di kafalwà Dwata dale, dekan dad gambet kasaliganan gsen di gumsut i duh di banwe Idén, na fkahan sundang di gufusuk. Fadlug dminè i sundang na gal fatbiling flibut. Én i munung i dalan salu di kayu mlé nawa, du fye landè fakay fdadong déén.

4

Kain na Abél

¹ Na tasatlamin ale Adam na Iba. Na di là mlo mlalu kenen na mngà ale lagi, dnagitla Kain. Na man Iba, “Fagu di ktabeng i Amugu Dwata, tamngà agu i tingà lagi.”

² Kafnge én, lêman mngà Iba i galwe tingaan lagi, dnagit ku Abél.

Kafnge én, Abél mbaling to fulung mifat dad bilibili, na Kain kenen fulung mimò di tanà.

³ Satu duh, gafat dad fule Kain, taman nun blén di Amun Dwata.

⁴ Kabay Abél kenen, nalékan i tingà bilibili i muna sut, na tnatéan na neben i fye ungad du mlé di Dwata. Na too lehew Dwata i Amu ku Abél na i gablén.

⁵ Kabay là lehew Dwata ku Kain na i gablén. Taman too blat i baweh Kain du too flabè.

⁶ Taman man Dwata i Amu di kenen, “Tan i duenam flabè, na too blat i baweham?”

⁷ Ku matlu i nimoam, lehew agu ge. Kabay ku là matlu i nimoam, i salà kaflingengu dun salngad i labè lmanaf fan mlaab ge. Hae, du gambet i sasè tulus tagatlagad fagsalà ge, na nimoan ge fasakan, bay toom kenen fnisan.”

⁸ Kafnge én, man Kain di flanekan Abél, “Magin ge deg di nligo.” Kakella di nligon fnatin i flanekan.

⁹ Na snalek Dwata i Amu, Kain, manan, “Tanè sa i flanekam Abél?”

Tmimel Kain, manan, “Làgu gadè dun. Kan dé, agu kè gal mifat i flanekgu?”

¹⁰ Man Dwata i Amu di kenen, “Kan ku mimò ge i too sasè nimò ani? I litè i flanekam sadì tamlo deg mdà di tanà, du mni i balas.”

¹¹ Na mdà ani fanlayamta ge. Talà ge fakay mimò di tanà, du tanà ani nsafan litè i flanekam i fnatim.

¹² Ku lêman ge mule, là munge i fulem. Talandè too gumneam, alò ge lamngab di tah tanà ani.”

¹³ Na man Kain di Dwata i Amu, “Too blat i flayamam deg ani, na làgu gagan tmayud dun.”

¹⁴ Neyem, mdà di duh ani laam agu faloh mimò di tanà, na dekam agu fawag di ge du agu lamngab di tah i tanà ani. Na balù simto mite deg, mati deg.”

15 Kabay tmimel Dwata i Amu kenen, manan “Là mkel di ge i manam ani, du ku nun mati ge fanlayamgu fitu dulê di kaflayamgu ge.”

Taman nimò Dwata i Amu ilè di ku Kain, du fye là fnati i balù simto mite kenen.

16 Kafnge én, fawag Kain di muna Dwata i Amu, na mnè ditù di banwe Nad mdadong di Idén gsen di gusut i duh.

Dad bel Kain

17 Kafnge én, tasatlamin Kain na yaanan. Na kafnge én, maltien yaanan na mngà kenen tingà lagi, dnagit ku Inok. Na di bang én, mimò Kain i bong banwe, na dnagitan i banwe ani Inok, dagit i tingaan.

18 Na Inok ani i mà Irad. Na Irad ani i mà Méhudyaél. Na Méhudyaél i mà Lamék.

19 Na Lamék ani nun lwe yaanan, dunan Adah na Silah.

20 Na Adah ani i yê Dyabal, na mbaling Dyabal mà i kdee dad mifat dad lmanaf, na gal mnè ale di dad slung.

21 Na Dyabal ani nun twalin lagi dnagit ku Dyubal, na Dyubal mbaling mà i kdee gal fulung magaf dad slali, na i nun tafas dnagit alfa.

22 Na Silah i yê Tubal Kain, na mbaling kenen fulung msel i tabaga na tek. Na nun flanekan libun dnagit ku Naamah.

23 Na man Lamék di lwe yaanan, “E, Adah na Silah, flinge gamu deg dad yaangu, na ani i mangu di gamu. Gfatigu i lagi du bnunalan agu. Du là too tua i lagi munal deg, too nun galan, knean tagfatigu kenen.

²⁴ Ku fitu dulê i ksasè kaflayam i Dwata di balù simto to mati ku Kain, salngad di to mati deg. Kabay mangu di gamu, i kaflayaman là alò fitu dulê, bay fitu falò fitu dulê i ksasean.”

Sét na Inos

²⁵ Na lémán mngà ale Adam na yaanan Iba lagi. Na man Iba, “Banlé agu Dwata tingà lagi i tlas Abél i fnati Kain.” Taman dnagitan i tingaan ani ku Sét.

²⁶ Kafnge én, gamwè yaan Sét na mngà ale lagi, na dnagitan ku Inos.

Na di bang ani, tambù i dad to dmasal na mangamfù di Dwata.

6

Msal Dwata di kgimoan i dad to

⁵ Na tateen Dwata i too sasè nimò i kdee dad to di tah tanà, na tagadean i kdee fandamla na knayèla slame sasè.

⁶ Na mdà di ksasè nimòla, msal Dwata di kgimoan i dad to na fnean ale dini di tah i tanà, na too nun klidù i nawan.

⁷ Taman manan, “Falmogu i dad to tamgimògu dini di tah tanà, na fakufgu i dad lmanaf, na i dad anuk di bnas, du msal agu di kgimògu dale.”

⁸ Kabay too lehew Dwata ku Nowa.

Nowa

⁹ Ani santulen gablà ku Nowa. Di kdee dad to alò Nowa i matlu, na landè sasè nimoan, na toon nimen knayè i Dwata.

¹⁰ Na nun tlu dad ngaan lagi, Sém, Ham, na Dyafét.

11 Na bay i kdee dademe dad to di tah tanà too sasè di kite Dwata, na nun dee samuk di klamang i tanà.

12 Na teenan i ksasean, du taalì i ksasè nimò i dad to.

13 Taman manan ku Nowa, “Ani fandamgu, fal-mogu i kdee dad to di tah tanà ani, du di klamang tanà ani too fnò i sasè nimòla. Taman toogu ale falmo kadang na gakuf i kdee di tah tanà ani.

14 Taman fatlagad ge, mimò ge i bong aweng nun sibay mdà di mgal kayu. Sneletam di lam na di lwà.

15 Na ani kiboam mimò dun, i ktahà i aweng nimoam mdadong fitu falò lime dife, na i kabalan mdadong sfalò lwe dife, na i kdatahan mdadong fitu dife.

16 Na nimoam i atafan, na i kdatah di bleng i atafan na i didingan malsigu. Na nimoam i satu takab di lohokan, na nimoam tlu kansad i saalan.

17 Na fdunukgu kadang i klamang tanà, du fye kdee i mto malmo. Kdee di tah tanà ani sdulè mati.

18 Kabay too nun kadang fakangta ge. Fusuk ge kadang di aweng na faginam yaanam, i dad ngaam lagi, na i dad yaanla.

19-20 Na faginam i satu lagi na satu libun di kdee sahal bung lmanaf, na i dad anuk di bnas. Ani i kfagum, du fye là ale mati.

21 Na mebe ge kdee bung gkaan, du fye i kdeeyu nun knaanyu.”

22 Na nimò Nowa i kdee dek Dwata di kenen.

¹ Di kafnge Nowa mimò i aweng, man Dwata i Amu di kenen, “Fusuk ge di lam i aweng, na faginam i kdee malayam, du di kdee dad to di tah tanà, alò ge i teengu matlu.

²⁻³ Faginam satu lagi na satu libun di kdee bung lmanaf i là fakay dsù di deg, bay faginam fitu i lagi na fitu i libun di kdee bung too fye lmanaf na anuk di bnas i fakay dsù di deg. Nimoam ani du fye kdee dad bung lmanaf na anuk di bnas là ale mati, bay mbel ale di kakubu i dunuk.

⁴ Di kakubu i fitu duh kadang, fulengu di klamang tanà. Fat falò duh na fat falò butang i klon mulen. Ani kfagugu falmo i kdee dad mto mgimògu di tah tanà ani.”

⁵ Na nimò Nowa i kdee dek Dwata i Amu di kenen.

⁶ Tanam latu fali Nowa di kakel i dunuk.

⁷ Di là fa kel i dunuk, fusuk Nowa di aweng, na i yaanan, i dad ngaan lagi, na i dad yaanla magin kenen, du fye là ale gakuf kadang di kalmo i kdee mdà di bong dunuk.

⁸⁻⁹ Flulen Nowa di aweng i kdee bung lmanaf, na i dad anuk di bnas libun na lagi, balù fakay ku demen là fakay dsù di Dwata. Kdee ani salu di ku Nowa na fafusukan ale di aweng, du ani i dek Dwata kenen.

¹⁰ Na di kakubu i fitu duh, takel i dunuk di tah tanà.

¹¹ Di kgafat Nowa di nam latu fali, di gasfalò fitu duh di galwen bulen di fali én, én nan katbù i dunuk. I yéél di dungan i tanà samfut salu tah, na mgukà i langit du mulen.

¹² Na mulen fat falò duh na fat falò butang.

13 Na di duh katbù i dunuk, Nowa na yaanan, i dad ngaan Sém, Ham, na Dyafét, na i dad yaanla, ditù ale di lam i aweng.

14 Na tamagin di dale kdee bung lmanaf, mnalam na mlayal, dad malbang na dad malnak, na dad anuk di bnas.

15-16 Na nun lagi na libun di kdee mto di tah tanà tasalu di ku Nowa, na tafafusukan ale di aweng, du ani i dek Dwata kenen. Na di kagfusuk i kdeela, Dwata i Amu, tmakab i takab.

17 Na fadlug mulen fat falò duh na fat falò butang, na i yéél fadlug matnù i kngalaman kel talamtew i aweng.

18 Na fadlug lamnok i bong yéél di tah tanà, na talamtew i aweng di tah i yéél.

19 Na too lamnok i bong yéél du balù i dad mdatah bulul maglimun.

20 Na lamnok fa kel di mdadong fat dife i kdatahan mdà di tah i dad bulul.

21 I kdee di tah tanà mlimas, balù dad anuk di bnas, na i kdee bung dad lmanaf, na kdee dad to.

22 I kdee mto di tah tanà slame mati.

23 Falmo Dwata kdee dad to, na i kdee bung dad lmanaf, na i dad anuk di bnas. Alò Nowa i mto na dad magin kenen di lam i aweng.

24 Kel di mlatu lime falò duh, là mten i yéél.

8

1 Kabay là fbayà Dwata Nowa, na i kdee dad lmanaf i faginan fusuk di aweng. Taman fbalan i nus di tah tanà, na tambù mten i yéél.

² Tanlag Dwata kasfut i yéél mdà di gusamfutan di dungan i tanà. Na snafangan gumukaan i langit, na fafanakan i ulen.

³ Dilam i mlatu lime falò duh, fganag mten i yéél.

⁴ Na di gasfaloan fitu duh di gfitun bulen di fali ani gine, gduung i aweng di bulul Ararat.

⁵ Na fadlug mten i yéél, na di tnanin duh di gasfaloan bulen, tateen nan i ltut i dad bulul.

⁶ Na kakubu i fat falò duh na fat falò butang, nukà Nowa i bintanà tanimoan di aweng,

⁷ na fayengan i wak. Na là samfulê di aweng, bay fadlug kenen mayeng flibut kel too mten i dunuk.

⁸ Na là mlo, fayeng Nowa lêman i abun, fye gadean ku mten i dunuk di tah tanà.

⁹ Kabay, abun ani laan teen i gumleenan, du maglimun fa yéél di tanà. Taman samfulê kenen di aweng, na nwè Nowa na fasfuléan di lam aweng.

¹⁰ Na fatan Nowa kel fa di fitu duh, na lêmanan fayeng i abun.

¹¹ Di kakimalan samfulê i abun na nun doon i kayu olib falami maglifò tnukean na neben samfulê. Na én i gugmadè Nowa mten i yéél di tah tanà.

¹² Kafnge én, fatan Nowa fitu duh fa, na lêmanan fayeng i abun, bay ani talà samfulê i abun.

¹³ Na di kgafat Nowa di nam latu satu fali i ktuan, di tnanin duh di tnanin bulen di fali én, tamten i yéél di tah tanà. Taman lanket Nowa i dademe ataf, na teenan talandè yéél, na tafan kafag i tanà.

¹⁴ Na di kakelan di galwen falò fitu duh di galwen bulen, tatoo kafag i tanà.

¹⁵ Kafnge én, man Dwata di ku Nowa,

16 “Ani fakay ge lamwà di aweng, na faginam i yaanam, i dad ngaam, na i dad yaanla.

17 Na falwaam i dad anuk di bnas, na kdee bung dad lmanaf, mnalam na mlayal, du fye mbel ale na mbaling dee di tah tanà ani.”

18 Taman lamwà Nowa di aweng, gagin kenen i dad malayan.

19 Kat bung i dad lmanaf, na i kdee bung dad anuk di bnas, slumbuk ale di dale bung, na satfulé ale lamwà.

20 Di kagalwà Nowa di aweng, santifunan i dad batu, du mimò kenen i gudamsuan di Dwata i Amu. Kafnge én, nwean kat satu bung lmanaf na kat satu bung anuk di bnas i fakay dsù di Dwata, na sduléan snakuf, du dsuan di Dwata.

21 I bun i dsuan too gaflehew Dwata i Amu, na gman i nawan, manan, “Làgu lêman falmo i klamang tanà, du mdà di sasè nimò i dad to, balù gadègu mdà di ksutla nun sasè knayèla. Na làgu lêman falmo i kdee mto di tah tanà gambet i tamgimògu ani.

22 Hae, du di klo fa nun banwe, nun bang kafla na kaktu, na bang tno na minit, na bang landè ulen na nun ulen, na bang mduh na butang.”

9

Ifakang Dwata ku Nowa

1 Na banlé Dwata kafye Nowa na i dad ngaan na manan di dale, “Too gamu mngà du fye dee dad ngàyu, du fye mbaling dee belyu kadang mbel di klamang banwe.

² Na mdà ani, i kdee bung dad lmanaf na dad anuk di bnas, na dad nalaf, likò gamu. Na gamu magot i kdeela.

³ Na tafakay gamu kmaan kdee bung dad lmanaf. Hae, du di muna fa, falohgu gamu kmaan dad tmabò di tanà, bay ani fakayyu knaan i kdee.

⁴ “Alò satu i làyu fakay knaan, dunan ungad ku là fa faloh i litean. Én duenan fnanggu ani, du i gumdà i dad kdee dad mto, dunan di lité.

⁵ Ku satu to manò i dademen to, fanlayamgu kenen. Na ku nun lmanaf mati to, kenen fnati.

⁶ Dad to mgimò Dwata salngad i kenen kagkah, taman i to manò i dademen to kenen fnati.

⁷ Kabay gamu, too gamu mngà du fye dee dad ngàyu, du fye mbaling dee dad belyu kadang mbel di klamang banwe.”

⁸ Kafnge én, man Dwata di ku Nowa na di dad ngaan,

⁹ “Ani, too nun fakanggu gamu kel di dad belyu kadang,

¹⁰ na kel di dad kdee mto, dunan dad anuk di bnas, na kdee dad lmanaf, i kdee magin gamu lamwà di aweng.

¹¹ Na ani i fakanggu gamu. Làgu lêman falmo i dad kdee mto di tah tanà ani fagu di dunuk, na i klamang banwe ani, làgu lêman falmo fagu di dunuk.”

¹² Na fadlug talù Dwata, manan, “Ani nimògu ilè du fye gadèyu dnohògu i fakanggu gamu na i kdee i dad mto kel di landè sen.

¹³ Fkahgu lawélawé ditù di dad labun, na ani ilè i fakanggu di kdee dad to mnè di tah i tanà.

¹⁴ Klitgu flabun i langit na msut i lawélawé,

¹⁵ Én i banggu faldam i tafakanggu di gamu na i kdee dad mto di tah tanà ani. Na làgu lêman falmo i kdee fagu di dunuk.

¹⁶ Di ksut i lawélawé di dad labun, teengu kadang na fandamgu i fakanggu di kdee dad mto di tah tanà ani kel di landè sen.

¹⁷ “Ani sa i ilè i fakang i tafakanggu di kdee mnè di tah i tanà.”

Én gman Dwata di ku Nowa.

Nowa na i dad ngaan lagi

¹⁸ Na i dad ngà Nowa lamwà di aweng dunan, Sém, Ham, na Dyafét. (Na Ham i mà Kanaan.)

¹⁹ I dad tlu lagi tingà Nowa ani, i dad gutambul i kdee dad to mnè di klamang banwe.

²⁰ Na du Nowa too fulung mimò di tanà, kenen i muna mule i walad dnagit grép.

²¹ Na di kinuman i binu i mgimoan mdà di grép, langal kenen, na mdà di clangalan flaweh kudang di slungan.

²² Na Ham i mà Kanaan, toon neye i maan flaweh, na di keyen lamwà kenen na tnulenan i lwe flanekan.

²³ Kabay Sém na Dyafét mwè i klaweh na dafatla di ftubungla na fudul ale fusuk di sibay màla na knayabla kenen. Là ale falê, du fye làla teen i màla flaweh.

²⁴ Na di kwas i clangal Nowa, na di kgadean i nimò Ham di kenen,

²⁵ manan, “Kadang satu duh, fanlayam Dwata Kanaan, tingà Ham, na mbaling kenen mgimò lifan i dad flanekan.

²⁶ Dnayenito Dwata i Amu, i Dwata Sém. Kanaan moon mgimò kadang lifan Sém.

²⁷ Too fbel Dwata kadang moon i bel Dyafét. Na fnean ale moon di bel Sém. Kabay i bel Kanaan moon mgimò kadang lifan i bel Dyafét.”

²⁸ Di kakubu i dunuk mto fa Nowa kel di tlu latu lime falò fali.

²⁹ Na mati Nowa di syem latu lime falò falin.

11

Imdatah gumnè di Babél

¹ Di kagatbuān nun alò satu bung talù, i talù kdee dad to di klamang i banwe.

² Na di kalngabla, magu ale gsen di gusut i duh kel di too datal na mabal tanà di Sinar, na mnè ale déén.

³ Na kafnge én, stulen i dad to én, manla, “Gasil ito nan santifun i fitak na fkafagito di luben, fye mbaling too kmegeng na mgal, du fye nun imoito gumnè.”

Na du landè too batu di banwe atù, én baling santifunla fitak na fkafagla na fnadkatla i sfaltu.

⁴ Kafnge én, manla, “Ani mimò ito bong banwe i nun bong mdatah gumnè gafat di langit, fye too mdengeng i dagitito na là ito masbalét di klamang i banwe.”

⁵ Kabay Dwata i Amu, mdà kenen di langit, salu ditù du toon neye i bong banwe na i mdatah gumnè nimò i dad to ani.

⁶ Na man Dwata i Amu, “I kdee dad to ani, du tasasatu nawala na alò satu talùla, ani fa alò katbù i fanla nimò. Na là mlo ani gaganla mimò i kdee kayèla nimò.

⁷ Taman salu agu ditù na sansahalgu i talùla, du fye nun dee sahal talù, du fye là ale saglabat.”

⁸ Taman sanbalét ale Dwata i Amu, mdà déen kel di klamang banwe, na én duenan tanlagla i kimòla i bong banwe.

⁹ I banwe ani dnagit ku Babél, du sansahal Dwata i Amu i talù dad to déen, du fye mgimò dee sahal talù. Na mdà di Babél, sanbalétan i dad to di klamang banwe.

I dad bel Téra

²⁷ Ani i dagit i dad bel Téra. Téra ani i mà Abram, Nahor, na Haran. Na Haran ani i mà Lat.

²⁸ Di là fa mati Téra, mati i tingaan lagi dunan Haran di banwe gusutan dnagit Ur di Kaldi.

²⁹ Na Abram na Nahor tamwè ale yaan. I dagit yaan Abram Saray, na Nahor kenen, i dagit yaanan Milka, i tingà Haran. Na nun fa tingà Haran lagi dnagit ku Iskah.

³⁰ Na Saray ani là mngà, taman, landè dad ngaan.

³¹ Na fagin Téra tingaan lagi Abram, na i fuan lagi Lat, tingà Haran, na tewen Saray yaan Abram. Na mdà ale di banwe Ur di Kaldi salu di banwe Kanaan. Kabay kakella di banwe Haran, mnè ale ditù.

³² Na di banwe Haran gumati Téra. Di kfatin talwe latu lime i falin.

12

Katlo Dwata ku Abram

¹ Na man Dwata i Amu di ku Abram, “Tnagakam i banwem ani, na dad gakedam, na i dad malay i maam, na salu ge ditù di banwe tdògu ge.

² Na ditù di banwe atù kadang, toota ge fbel, na mbaling ale sbung dad to too mlabung, na banléta

ge kadang kafye. Na toogu fdengeg i dagitam, du fye lê ge gamlé kafye di dademem to.

³ Banlégu kadang kafye i dad tofafye ge, bay dnuengu i balù simto dmuen ge. Fagu di ge blégu kafye di kdee dad to di klamang banwe.”

⁴ Taman kaklinge Abram i gman Dwata i Amu, nimenan i dek Dwata kenen, na mdà kenen na magin Lat. Na di bang atù di kdà Abram di Haran tafitù falò lime i falin.

⁵ Faginan i yaanan Saray, na tingà i flanekan dnagit ku Lat, na i kdee dad knunan na kdee dad lifanan gwean di banwe Haran, na mdà ale salu di Kanaan. Na di kakella di banwe Kanaan,

⁶ fadlug ale Abram kel di satu bong kayu di Moré di banwe Sikim. Na di bang atù nun fa dad to di Kanaan mnè déén.

⁷ Na déén gumsut Dwata i Amu di ku Abram, na manan di kenen, “Ani i tanà blégu kadang di dad belam.” Taman déén gumimò Abram i gudamsù i dad lmanaf, du blé di Dwata i msut di kenen.

⁸ Mdà déén, fadlug ale Abram salu di dad bulul gsen di gusut i duh mdadong di banwe Bétél, du mlawig di gutngà i banwe Bétél na banwe Ay. I banwe Bétél i gsen di gusdaf i duh, na i banwe Ay i gsen di gusut i duh. Na déén lêmanan nimò i gudamsù di Dwata i Amu, na mangamfù kenen di Dwata.

⁹ Kafnge én, fadlug magu ale Abram salu di banwe Négéb.

Iksalu Abram di banwe Idyif

¹⁰ Na di bang atù nun bong kbitil di banwe Kanaan, na én duenan fles ale Abram di banwe Idyif, du mnè ale déén là mlo.

¹¹ Kagdadongla di banwe Idyif, man Abram di yaanan Saray, “Too fye i baweham.

¹² Hae, na kadang di kite ge i dad to di Idyif too dmalam i nawala ge i yaangu. Na fnatila agu kè, du fye gwèla ge.

¹³ Fye fa ku manam dale flanekta ge, du fye làla agu fnati, bay balingla agu too fanse fanduf, du man nawala là ite satlamin.”

¹⁴ Kakel Abram di Idyif, kite i dad to déén too fye baweh i yaanan.

¹⁵ Kite i dad ganlal i harì ku Saray, tnulenla i harì gablà di kafye bawehan. Taman fnean Saray di bong gumnean.

¹⁶ Too fanse fanduf harì ani Abram, du man nawan ise ale satlamin. Banlén Abram dee dad bilibili, dad kambing, dad baka, dad Imanaf dnagit dongki na kamél, na dad lifan, libun na lagi.

¹⁷ Kabay nun dad too sasè tduk flayam Dwata i Amu i harì na dad dademe to mnè di gumnean, du fnean Saray, yaan Abram di gumnean.

¹⁸ Tamanfafngén Abram, na snalékan kenen, manan, “Kan kè duenam mimò sasè di deg? Kan i duenam là tmulen deg Saray ani i yaanam?”

¹⁹ Du manam flanekam, na én sa duengu mwè kenен du yaangu. Na gani sa i yaanam, faginam kenен na mdà gamu nan.”

²⁰ Kafnge én, dek harì i dad ton falwà ku Abram, yaanan, na dad kdee nfunan di banwe Idyif.

13

Stani Abram na Lat

¹ Taman mdà Abram, yaanan, na dad kdee nfunan di banwe Idyif salu di banwe Négéb. Na magin Lat dale.

² Nun nan bong knun Abram. Nun dad bilibilin, dad kambingan, dad bakan, na nun bong salafian na blawenan.

³ Di kdaan di banwe Négéb, fadlug magu di sahal banwe. Kafnge én, kel di banwe Bétél di muna gumnean di gutngà i banwe Bétél na Ay,

⁴ sablà i gumimoan i gudamsù. Kakelan déén mangamfù kenen di Dwata i Amu.

⁵ Na Lat i fadlug samnagin ku Abram. Na nun malayan, dad lifan, dad bilibili, dad kambing, na dad bakan.

⁶ Kabay du too dee dad lmanafla, na satnù ale, takulang nan i tanàla.

⁷ Én baling i gumdà i kasbulaw i dad to Abram na dad to Lat, i dad mifat i dad lmanafla. Na di bang atù nun fa dad to mdà di Kanaan, na dad to mdà di Férisi mnè déén.

⁸ Taman man Abram di ku Lat, “E Tò, là agu mayè ku sbulaw ite demen ku sbulaw dad tota gal mifat i dad lmanafta, du ge sa i asal tingàgu.”

⁹ Neyem, too mabal i tanà ani. Fye fa baling ku stani ite mnè. Ge malék i tanà i kayeam. Na ku nalékam i tanà gsen di ibeng, mili agu di tanà gsen di kwanan. Ku nalékam i tanà gsen di kwanan, mili agu di tanà gsen di ibeng.”

¹⁰ Too neye Lat i klamang tanà, na teenan i datal tanà mdadong di yéél Dyordan kel di banwe Sor, slame too fye tanà, du too nun yéélan salngad baweh di kafye baweh i banwe mgimò Dwata di muna fa, na salngad baweh i banwe Idyif. Di bang

atù là fa falmo Dwata i banwe Sodom na banwe Gomora.

¹¹ Taman malék Lat i klamang datal tanà mdadong di yéél Dyordan, na mdà kenen salu ditù gsen di gusut i duh. Na ani nan i bang stani mnè Abram na Lat.

¹² Na mnè fa Abram di banwe Kanaan, bay mili Lat baling mdadong di dad banwe di datal tanà na mnè mdadong di banwe Sodom.

¹³ Na i dad to mnè di banwe Sodom, too sasè nimòla. Na too ale gamsalà di Dwata.

I kili Abram di Hibron

¹⁴ Na di ktani Lat, lêman talù Dwata i Amu di ku Abram, manan, “Toom neye i tanà mdà di gusut i duh, na di gustafan, na di glibutam.

¹⁵ I klamang tanà teenam, én i blégu ge na di dad belam kel di landè sen.

¹⁶ Toota ge fbel, i landè gmagan mse di tandà i kdeela, gambet kfung i tanà. Du mula fa mse i kfung di kse i dad belam.

¹⁷ Na mdà ge nan na lanngabam i klamang tanà ani, du ani blégu ge.”

¹⁸ Kafnge én, mili Abram mdadong di gunun dad malbang kayu Mamri di banwe Hibron, na mnè déen. Na lêman mimò i gudamsù, du mangamfù kenen di Dwata.

14

Tmabeng Abram ku Lat

¹ Na di bang atù, Amrafél i harì di banwe Sinar, Ariok i harì di Élasar, Kadorlaomar i harì di Élam, na Tadal i harì di Goyim.

² Na i dad harì ani, sasatu fandamla sfati di lime dademe harì, dunan Bara harì di Sodom, Birsa harì di Gomora, Sinab harì di Adma, Sémebér harì di Séboyim, na harì di Béla, na i satu dagit i banwe én dunan Sor.

³ Na lime dad harì gine sasatu fandamla, na stifun i dad sundalula di datal tanà mdadong di banwe Sidim, di sadni dagitan Lanaw Kahì.

⁴ I satu harì dunan Kadorlaomar, magot i dad lime harì ani gine di sfalò lwe fali. Kabay kakél di gasfalò tlu fali kalwela i kagotan dale.

⁵ Na kakel di gasfalò fat fali, Kadorlaomar ani na i dademe dad harì msen di kenen na lêman i dad sundalula, sanfatila dad to di dademe dad banwe. Na fnisanla dad to mdà di banwe Réfay ditù di banwe Astérot Karnaim. Na balù fnisanla i dad to mdà di banwe Susi ditù di banwe Ham, na i dad to mdà di banwe Émi ditù di banwe Sabék Kiritaim.

⁶ Na fnisanla i dad to mdà di banwe Hori di dad bulul di Séir kel ditù di Él Faran mdadong di banwe gulandè to.

⁷ Kafnge én, samfulê ale di banwe Én Misfat, dunan Kadis i satu dagitan, na fnisanla i dad kdee dad to mnè di tanà i sbung dad to dnagit Amalék, na fnisanla i sbung dad to dnagit Amori i mnè di banwe Hasason Tamar.

⁸ Na fasfulê ito di dad lime harì gine di banwe Sidim. Na i dad harì ani mdà di dad banwe Sodom, Gomora, Adma, Séboyim, na Béla dunan Sor, na i dad sundalula, fatlagad ale di kasfati déén di datal tanà mdadong di Sidim.

⁹ Na dad dademe harì sanfatila dunan Kadorlaomar i harì di Élam, Tadal i harì di Goyim, Am-

rafél i harì di Sinar, na Ariok, i harì di Élasar. Taman dad lime harì sanfati i dad fat harì ani gine.

¹⁰ Na i datal tanà mdadong di Sidim ani dee dad sol i nun too sadkat. Na di kila i dad harì di Sodom na Gomora du fisan ale, nun dademe i dad sundalula baling ale mtatek di dad sol ani, na i dademe gila di dad bulul.

¹¹ Kafnge én, i dad fat harì gladla kdee knun, na balù i kakaan di banwe Sodom na Gomora, na mdà ale.

¹² Na balù Lat i asal tingà Abram kanfèla, na gladla i nfunan, du ditù sa i gumnean di Sodom.

¹³ Kabay kadì nun satu to galwà, na tnuenen Abram i Hibru, gablà di kdee ani gine. Du bang ani, mnè Abram mdadong di malbang dad kayu nfun Mamri, i satu to mdà di sbung to dnagit ku Amori. Na Mamri ani nun lwe flanekan lagi dnagit ku Éskol na Anér. Abram na i tlu ani gal ale stabeng.

¹⁴ Kaklinge Abram tamakfè i tingà i flanekan santifunan i kdee dad saligan i fulung sfati na lamnok di ifatan, na kdeela masdagub tlu latu sfalò walu. Na mdà ale tmafik i fat harì ani kel di banwe Dan.

¹⁵ Na di butang én, faslumbuk Abram i dad ton, na natudla dad harì na fnisanla ale. Tmafik ale Abram dad harì na i dad sundalula kel di banwe Hoba di gufdu i sabnal di banwe Damaskus.

¹⁶ Na gawì Abram i kdee knun i gladla. Na gafalwaan Lat di kakfèkenen, na fuléan ku Lat i kdee dad nfunan. Na dad libun na i dademe dad to tamakfè, gafalwà ale Abram.

Di ksite Abram na Mélkisidék

17 Di kulê Abram nan di kafngen misan ku Kadorlaomar na i dademen harì, snitongkenen i harì di banwe Sodom ditù di Datal Sabék, i satu dagitan dunan Datal i Hari.

18 Kafnge én, Mélkisidék, i harì di banwe Salém, smitong ku Abram. Mélkisidék ani i satu bà di Dwata i Too Mdatah. Na mebe kenen fan na binu di ku Abram.

19 Na banlén kafye Abram, manan, “I Dwata Too Mdatah mlé kafye di ge, i Dwata tamimò i langit na i clamang banwe.

20 “Magdayen Dwata i Too Mdatah, du tnabengan ge di kfisanam i dad dmuen ge.”

Kagmanan ani, blé Abram ku Mélkisidék i gasfalò i kdee gwean di dad fat harì i fnisanan.

21 Kafnge én, man i harì di Sodom, “Ge sa mfun i kdee nfunmi, i gweam di dad harì gladla mdà di gami. Kabay fuléam alò di deg i kdee dad togu.”

22 Kabay tmimel Abram, manan, “Tasmafà agu nan di Dwata i Amu, i Too Mdatah, i Mgimò i langit na i clamang banwe.

23 Makang agu ge, landè balù tan i ge nfun, i làgu fulè di ge, balù fa i tukay sinulib ku demen ikat i lafin bliam, du fye laam fakay man kadang agu mbaling to nun du mdà di ge.

24 Landè falus nwègu du nfungu. Én alò gdawatgu i tagkaan i dad togu, na én i làgu fulè. Kabay mni agu alel du blégu di dad to magin deg dunan Anér, Éskol, na Mamri.”

15

I kfakang Dwata ku Abram

¹ Kafnge én, nun kanteen Abram na lingen Dwata i Amu talù di kenen, manan, “E Abram, nang ge likò. Agu sa i klungam i kamlung ge. Na agu sa gumdà i too glut untungam.”

² Kabay tmimel Abram, manan, “Dwata i Amu, i Magot i Kdee, landè gablé di deg i too gaflehew deg, du kel i ani landè fa tingàgu. Na di kfatigu, Élisar i to mdà di banwe Damaskus baling i mfun i kdee nfungu.

³ Du laam agu sa banlé tingà, taman én i fangfungu i dad knungu i satu lifangu i mnè di gumnègu.”

⁴ Na lêmanan linge talù Dwata i Amu di kenen, manan, “Élisar ani ise mangfun i knunam, du nun tingaam lagi kadang na kenen sa mbaling mfun dun.”

⁵ Na nebe kenen Dwata déén di lwà, na manan di kenen, “Neyem i langit, na nsem i dad blatik ku gaganaam i mse dun. Na di satu duh kadang too dee dad belam salngad i kdee dad blatik atù.”

⁶ Fnaglut Abram Dwata i Amu, na mdà di kafaglutan ani, matlu kenen di kite i Dwata.

⁷ Lêman man Dwata, “Agu Dwata i Amu, mdek ge lamwà di banwe Ur di Kaldi, du fye blégu ge i clamang tanà ani.”

⁸ Kabay tmimel Abram, manan, “Amugu Dwata, i Magot i Kdee, tan i gugmadègu nfungu di satu duh kadang i tanà gmanam ani?”

⁹ Tmimel Dwata i Amu, manan, “Mebe ge deg satu baka, satu kambing, na i satu bilibili, slame ale tlu fali, na fakufam i satu abun na satu salafati.”

¹⁰ Taman i kdee gman Dwata ani, fti nebe Abram di kenen, na fnatin, na sanbalin i dad lmanaf ani, na fansen snablà i fkah dun. Alò i dad anuk di bnas laan sanbali.

¹¹ Kafnge én, mleen i dad malbang anuk di bnas di tasambali lmanaf én, du fanla knaan, bay ndal ale Abram.

¹² Na di kasdaf i duh, too gkudang Abram, na kanteenan i mgat kmifu samlibut kenen, na too sè i klikoan.

¹³ Taman lêman man Dwata i Amu di kenen, “Fye gadeam too gdohò i knè i dad belam di tanà nfun i dademe dad to na gfasak ale na faflayam ale kel di fat latu fali.

¹⁴ Kabay kafnge én, fanlayamgu i dad to masak dale, na galwà ale di agot i dad to én, na di kalwàla gamgebe ale i dee dad knun.

¹⁵ Kabay ge, landè sa smamuk ge du flawilta ge. Na di ktuam mati ge na fanse ge lbang.

¹⁶ Na kel fa di fat tugad i belam, kohla fa gasfulê dini. Na i dad to dnagit Amori, i mnè dini di banwe Kanaan, làgu fa falwà, bay di kakel i bang too sasè i nimòla, fanlayamgu na falwàgu ale di banwe ani.”

¹⁷ Na di takasdaf i duh, na mbaling kifu nan, makto teen Abram i msut i sadì satu bong kulang nun lifoh, na mbuk gagin i gansà too dminè. Na tì fatngà magu di bleng i dad lmanaf tamasbali én gine.

¹⁸ Hae, du di duh én, Dwata i Amu makang ku Abram, na manan, “Ani i fakanggu, satu duh blégu di dad belam i clamang tanà ani, mdà di yéél di banwe Idyif kel di bong yéél Yufratis.

¹⁹ Légu blé di dale i tanà i gumnè i dee bung dad to dnagit ku Kéni, Kénisi, Kadmoni,
²⁰ Hiti, Férisi, Réfay,
²¹ Amori, Kanaan, Girgasi, na Dyébusi.”

16

Hagar na Ismaél

¹ Na Saray, yaan Abram, là mngà. Kabay nun libun lifanan i mdà di banwe Idyif dnagit ku Hagar.

² Taman man Saray di ku Abram, “Là faloh Amuta Dwata ku mngà agu, taman fye ku tanlam-inam i lifangu, du ken nun belta fagu di kenen.”

Na nagin Abram i knayè nawa yaanan Saray.

³ Taman fatlamin Saray i lifanan Hagar di ku Abram, du nimò yaanan. Di bang atù, tasfalò fali i klo Abram mnè di banwe Kanaan.

⁴ Na tasatlamin ale Hagar na Abram, na kafnge én maltien Hagar.

Na di kgadè Hagar maltien kenen, too kenen fdag na toon sansilo Saray.

⁵ Taman man Saray ku Abram, “Na ge banlégu salà duen Hagar samsilo deg. Deg i fatlamin dun ge, na di kgadean tamaltien kenen sansilon agu, na landè kafean deg. Dwata i Amu sa mukum gite.”

⁶ Tmimel Abram, manan, “Ku én kadi, na du lifanam nimoam di kenen i knayeam nimò.” Na sasè kibò Saray ku Hagar, taman mila kenen.

⁷ Na nun kasaligan i Dwata smitong ku Hagar di satu sfuten di banwe landè to di kilil i dalan magu salu di banwe Sur.

8 Na man kasaligan di kenen, “Hagar lifan Saray, nè gufdum, na nè gusalum?” Na tmimel Hagar, manan, “Mila agu di amugu Saray.”

9 Man i kasaligan i Dwata i Amu, “Samfulê ge di kenen na nimenam i dekan ge.”

10 Na fadlug talù i kasaligan, manan, “Toogu fbel i belam satu duh kadang, na là ale gagan nse du too dee.

11 Du di là mlo ani, mngà ge lagi, na dnagitam ku Ismaél, du i gumtatek i dagitan ani dunan, fanlinge sa Dwata i kaftabengam.

12 Kabay i tingaam kadang gambet i satu lmanaf di bnas di là fa faknalam. Na là gdadong i kdee dad to di kenen, du mdà di klabean, na knang kenen i kdee dad to, na i kdee dad to mnang nawa kenen, na balù i dad flanekan knangan nawa.”

13 Na én kdagit Hagar i Dwata i Amu i talù di kenen, dunan, “Ge i Dwata i mifat deg.” Manan ani du snalekan di nawan, manan, “Teengu kè gine Dwata i mifat deg?”

14 Na ani i duen dmagit i ktufa én, Béér Lahay Roy, du i gumtatekan, dunan Ktufa Dwata i Mto na i Mifat Deg. Na i ktufa ani déén fa kel di bang ani di gutngà i banwe Kadis na Béréd.

15 Kafnge én, sut i tingà Hagar lagi na dnagit Abram ku Ismaél.

16 Na di ksut Ismaél di ku Hagar tawalu falò nam fali Abram.

17

Kaftuli i ilè i fakang Dwata

1 Na kel tasyem falò syem i fali Abram, lêman msut Dwata i Amu, di kenen, na manan, “Agu

Dwata Too Mtulus, mimen ge deg, na fadlug ge mimò i matlu nimò.

² Na dnohògu i tafakanggu ge. Hae, toota ge fbel, du fye too dee dad belam.”

³ Kaklinge Abram ani, lkuad kenen na kudung di tanà, du nafean Dwata. Na lêman man Dwata,

⁴ “Ani i fakanggu ge, nimòta ge mà i dee bung dad to.

⁵ Mdà ani talà ge matlo Abram, bay dnagitta ge Abraham, du nimòta ge mà i kdee bung dad to.

⁶ Fdeegu i dad belam, du fye nun dee bung dad to. Nun kadang di dad belam mbaling ale harì.

⁷ Toogu dnohò i fakanggu di ge ani, na kel di dad belam kel di landè sen. Agu Dwatam na Dwata i dad belam di fulé duh.

⁸ I klamang tanà Kanaan i flo gumneam ani i blégu ge kadang na i dad belam, du fye gfunyu kel di landè sen. Na satu duh agu Dwatala.”

⁹ Na lêman talù Dwata di ku Abraham, manan, “Nun ilè i fakanggu, na là fakay ku làyu nimò, ge na i dad belam di fulé duh.

¹⁰ Ani sa i ilè i nimòyu, ge na i dad belam, na tooyu dnohò ani, dunan i kdee dad lagi di gamu ftulìyu.

¹¹ Ge sa ftulì, du én i ilè i fakangta ge.

¹² Na mdà ani, na kel di dad belam di fulé duh, tnulìyu i dad lagi ku tawalu duh klon sut, balù dad ngà lagi sut di dad lifanyu, balù sut di gumnèyu ku demen to tagbayadyu mdà di dademe dad to.

¹³ Hae, du dad ngà lagi sut di gumnèyu demen ku tagbayadyu di dademe dad to, kdee dad lagi too ftulì. Du mdà di ilè di dad lawehyu gadèyu i kfankanggu landè gusenan.

14 Na ku simto di dad lagi i là ftulì, là gakuf
kenen di gamu, du laan nimen i dek kenen gablà
di kfakanggu.”

15 Fadlug talù Dwata di ku Abraham, manan,
“Nangam dnagit i yaanam Saray, bay mdà ani
dnagitat kenen Sara.

16 Banlégu kenen kafye na toota ge banlé i tingà
lagi fagu di kenen. Banlégu kenen kafye na kenen
sa mgimò yê i dee bung dad to. Na nun kadang
mgimò harì mdà di dad belan.”

17 Kaklinge Abraham kdee ani, lkuad kenen na
kudung di tanà na mulé di fandaman di kton,
manan, “Tay, gafngà fa kè i to tamlatu fali? Na
mngà fa kè Sara i tasyem falò falin?”

18 Na man Abraham di Dwata, “Fye fa moon ku
gamdawat Ismaél i dad fakangam di deg.”

19 Tmimel Dwata, manan, “Ise Ismaél gumlégu
i fakanggu ge, du i yaanam Sara mngà kadang i
tingaam lagi na dnagitat kenen Isaak. Dnohògu i
fakanggu di kenen na i dad belan kel di landè sen.

20 Lingegu i kafakdom gablà ku Ismaél, taman
blégu di kenen kadang i kafye na banlégu kenen
dee dad ngà na dee dad belan. Na i sfalò lwe di
dad belan mgimò kadang dad ulu. Na mgimò i dad
belan i satu bung dad to too mlabung.

21 Kabay di tingaam lagi Isaak gudmohògu i
fakanggu. Sut kenen di yaanam Sara salngad di
bang ani, di gamtadol fali.”

22 Kafnge Dwata stulen di ku Abraham tna-
gakan kenen.

23 Na di duh atù, tnulì Abraham i tingaan Ismaél
na kdee dad lagi sut di gumnean na balù i kdee lagi

gbayadan mdà di dademe dad to, du én sa i gman Dwata di kenen.

²⁴ Di kaftulì Abraham tasyem falò syem falin,

²⁵ na i tingaan Ismaél tasfalò tlu falin di ktulì kenen.

²⁶ Di duh atù Abraham na i tingaan Ismaél, taftulìla i ktola,

²⁷ na gakuf i kdee dad lifanan lagi.

18

I tlu dad to mlauy di ku Abraham

¹ Satu duh, msut Dwata i Amu di ku Abraham di gunun malbang kayu nfun Mamri di ltu i duh klon sudeng di gufusuk di slungan.

² Na keye Abraham, nun teenan tlu dad lagi tadar mdadong déén. Di kiten dale sadlu smitong na lkuad du mafè dale.

³ Na man Abraham di dale, manan “Lew, beg gamu slob. Nang gamu fadlug, du gani agu na tmabeng agu gamu.

⁴ Fafwè agu yéél, du alob i blìyu. Na beg gamu fakay ftud di dungan i kayu ani.

⁵ Fankaanta gamu, du fye nun galyu di là gamu fa fadlug di kaguyu. Lehew agu, du tanlauyyu agu na kayègu tmabeng gamu.” Na tmimel ale, manla, “Tay, too fye sa. Na nimoam i gmanam.”

⁶ Kaklinge Abraham i manla, gasil kenen fusuk di slungan di ku Sara, na manan, “Faflal ge. Nweam satu saku too fye arina na nimoam fan.”

⁷ Kafnge én, faflal Abraham salu di dad bakan, du kanfean i too fye guyà baka, ftatéan di saligan, na faflalan ftaga.

8 Di kafnge ktaga i kdee blé Abraham di dad to én gine, na léan blé gatas, na satu bung gkaan nimò mdà di gatas. Klola kmaan dun, tadag kenen mmadong di dale di dungan i kayu.

9 Slengla kmaan snakekla ku Abraham, manla, “Tanè i yaanam Sara?” Tnimelan ale, “Ditù kenen di slungmi.”

10 Kafnge én, man i satu di dad to tlang déén, dunan Dwata i Amu, manan, “Salngad ani bangan kadang di fulé fali, too agu samfulê na mngà yaanam Sara tingà lagi.”

Na Sara kadi, tadag di gufusuk i slungla di gsen i kagol i to atù, na lingen i manan.

11 Na Abraham na Sara tatoo tua nan, na taglius i bang Sara mngà.

12 Taman mulé kenen, du manan di nawan, “Tatoo agu tua, na yaangu too tua nan. Tan kibò i klehew ani kel di deg?”

13 Na man Dwata i Amu di ku Abraham, “Tan dé duen Sara mulé na manan di nawan ku tan i kiboan mngà du tatoo tua nan?

14 Nun kè i làgu gagan nimò? Landè sa! Salngad ani bangan di fulé fali samfulê agu, du mngà Sara tingaan lagi.”

15 Na du likò Sara taman tmulen kéng, na manan, “Là agu mulé.” Kabay man Dwata, “Too glut mulé ge.”

I kafni Abraham gablà di dad to mnè di Sodom

16 Na di fan mdà dad lagi ani, meye ale ditù gsen di banwe Sodom na magin Abraham dale, du tdoan i dalanla.

¹⁷ Klola magu man Dwata i Amu di kton, “Làgu buni di ku Abraham i fandamgu i fangu nimò,

¹⁸ du i dad belan too dee kadang, na mbaling sbung dad to too mdatah, na banlégu kafye i kdee bung dad to di clamang banwe du mdà di kenen.

¹⁹ Tamgalékgu Abraham, du fye tdoan i dad ngaan na i dad belan kibòla mimen deg, fagu di kimòla fye na matlu. Na ku én nimòla, dnohògu i kdee fakanggu di kenen.”

²⁰ Kafnge én, man Dwata i Amu di ku Abraham, “Too dee tmulen di deg gablà di dad to di dad banwe Sodom na Gomora. Too blat kun i dad salàla.

²¹ Taman salu agu ditù, du neyegu ku glut i kaklingegu ku là.”

²² Kafnge én, i lwe to mdà, na fadlug salu di banwe Sodom, na mnè Abraham di saféd i Amun Dwata.

²³ Na fadadong Abraham di Dwata na smalek, manan, “Di kafalmom i dad to sasè, fakufam kè i dad to matlu?

²⁴ Kaflingenta dun, ku nun lime falò to i matlu ditù di Sodom, falmom fa kè i clamang syudad? Kandom kè i dad lime falò to matlu?

²⁵ Toogu fnaglut laam tì fnati i dad to matlu fakuf di dad to sasè. Laam kè nimò ani! Ku fanlayamam i dad to sasè laam fakuf i dad to matlu. Hae, du ge sa i mukum i kdee dad to na i kukumam too matlu.”

²⁶ Na tmimel Dwata i Amu, manan, “Ku nun lime falò dad to matlu ditù di Sodom, làgu falmo kadang i clamang syudad, duenan du mdà di dale.”

²⁷ Na lèman talù Abraham di Dwata, manan, “Balù alò agu to, na ge Dwata i Amu, toom beg

fantahà i nawam di deg di kafadluggu stulen di ge.

²⁸ Ken nun alò fat falò lime i dad to matlu, falmom fa i klamang syudad du kulang lime di lime falò gine?" Tmimel i Dwata, "Ku nun fat falò lime i dad to matlu, làgu falmo i syudad."

²⁹ Na lêman talù Abraham, "Ken nun alò teenam fat falò?" Tmimel Dwata, manan, "Ku nun fat falò, làgu falmo dun."

³⁰ Man Abraham, "Tabyà, balù ge i Amu, nang ge flabè di deg ku lêman agu talù. Kaflingenta dun, ku nun alò tlu falò teenam ditù?" Tmimel i Dwata, "Ku nun teengu tlu falò, làgu falmo dun."

³¹ Man Abraham, "Balù ge i Amu, fantahaam nawam di deg. Tan ku én alò teenam lwe falò dad to matlu?" Man Dwata, "Ku nun teengu lwe falò dad to matlu, làgu falmo dun."

³² Na lêman talù Abraham, manan, "Tabyà, ge i Amu, bay nang ge flabè di deg, du ani gusen i mangu. Tan kè ku én alò teenam sfalò?" Na tmimel i Dwata, "Ku nun teengu sfalò, làgu falmo dun."

³³ Kafnge Dwata i Amu na Abraham stulen, mdà Dwata na mulê Abraham.

19

Di kagsalà i dad to di banwe Sodom

¹ Di kakel i lwe to, dunan dad kasaligan i Dwata, ditù di banwe Sodom di kbutang én, sudeng Lat mdadong di gufusuk di syudad di gal gustifun i dad lagi. Di kiten dale, snitongan ale, na lkuad kenen du nafean ale, na manan,

² "Lew, begyu slob di gumnègu. Smulu agu du falobyu i bliyu, na ditù i gukudangyu, na fakayyu

fadlug di kaguyu fayah flafus.” Kabay tmimel ale, manla, “Too fye di ge, bay balù tadini di lwà i gal guftud dad to magu, ani i gukudangmi.”

³ Kabay fadlug Lat mlak dale, na taman gагin ale kenen ditù di gumnean. Na ftaga Lat i kakaan flabi, na ftagan fan i landè bol dun yés, na kmaan ale.

⁴ Di là ale fa milè, sanlibut i gumnè Lat i kdee dad lagi, dad lannok lagi na dad tua lagi mdà di Sodom.

⁵ Tlola Lat, na snalekla, “Tanè i dad lagi magin ge di gumneam flabi ani? Falwaam ale dini di gami, du mimò gami i knayè i lawehmi di dale.”

⁶ Kaklinge Lat ani, lamwà kenen, na tnakaban i takab,

⁷ na manan, “Tabyà di gamu, nang gamu mimò én du too sasè.

⁸ Kabay du làgu gagan mngak gamu, na là agu mayè ku nun sasè gaslok i dad to tlang di deg ani, du agu sa mifat dale, taman, falohgu i dad lwe dad ngàgu libun landè fa yaan ani, na nimòyu i knayèyu di dale.”

⁹ Kabay balingla man ku Lat, “Nang ge déén, nang ge mlabet di fanmi nimò. Simto ge kè? Mnè ge dini, bay ise ge to mdà di banwe ani. Na ge baling i tamdò gami, ku tan i fakaymi nimò? Nangam banlabal i nimòmi, du fye là baling too sasè fa gaslokam di nimòmi di dale.” Na tuladla Lat, na fdadong ale di takab, du fanla lanbà.

¹⁰ Kabay i lwe kasaligan én, lanwala takab na gasilla dyol Lat salu ditù di lam, na tnakabla i takab.

11 Kafnge én, du mtulus ale, fbalingla butè i kdee dad lagi ditù di lwà, du fye talàla teen i gusablà i takab.

Di kdà Lat di banwe Sodom

12 Na snalek i lwe kasaligan i Dwata Lat, manla, “Nun kè dad gakedam mnè dini? Ku nun dad ngaam, dad tewem, na dademe dad tom, faginam ale na mdà gamu nan lamwà di banwe ani,

13 du falmomi kadang, du talinge Dwata i Amu, i tulen i dad to gablà di too sasè mgimò i dad to dini. Taman dekan gami dini, du falmo i banwe ani.”

14 Kaklinge Lat i manla, salu kenen ditù di dad lagi fan mwè i dad ngaan libun, na manan dale, “Faflal gamu lamwà di banwe ani, du fan falmo i Dwata.” Kabay làla fnaglut, du man nawala alò kasfuba Lat.

15 Di fan mayè mwal, gnaga i dad kasaligan i Dwata manla, “Faflal ge, faginam i yaanam na lwe dad ngaam libun, na tnagakyu banwe ani, du fye là gamu gagin di kalmon.”

16 Kabay tì fléét Lat. Taman du Dwata too kamdo dale, damyol i lwe kasaliganan ku Lat, i yaanan, na i dad ngaan libun, na nebela ale ditù di lwà i banwe.

17 Di kebela dale Lat ditù di lwà, man i satu kasaligan di dale, “Mila gamu, fye gafles gamu galwà. Nang gamu falê na nang gamu fafanak di gudatal ditù, bay mila gamu salu ditù di dad bulul, du fye là gamu mati.”

18 Kabay tmimel Lat, manan, “Tabyà di gamu, là agu gmagan.

19 Balù too bong kagtabengyu deg, du fye là agu mati, baling agu mati. Là agu gmagan mila ditù di dad bulul, du too mawag.

20 Neyeyu, nun banwe là mawag dini, too tukay i banwe atù, na gafat agu ditù du tamdadong. Taman begyu agu fsalu ditù, du fye là agu mati.”

21 Na tmimel i kasaligan, manan, “Hae, agin agu i fnim, na làgu kadang fakuf di kalmo i banwe atù.

22 Kabay faflal ge mila nan, du landè mgimògu ku là ge fa kel ditù.” I banwe atù dnagit Sor, i gumtatekan tukay, du man Lat tukay banwe.

I Kalmo i banwe Sodom na Gomora

23 Kakel Lat di banwe Sor tamsut i duh.

24 Kakelan ditù, fulen Dwata i sandawà i too dminè mdà di langit di dad banwe Sodom na Gomora.

25 Hae, ani kibò Dwata falmo lwe banwe ani na i clamang datalan. Na i kdee dad to mnè ditù mati, na i kdee dad tmabò di tanà malmo.

26 Na yaan Lat falè di dad banwe atù, na di kfaléan mbaling kenen kahì le.

27 Di kakwalan too flafus, mték Abraham na samfulê kenen di gutadagan di muna i Dwata.

28 Na neyen ditù di gusablà i dad banwe Sodom na Gomora, na di clamang datalan, na teenan i bong mgat buk salu tah mdà di tanà, gambet i buk di bong ntam fnuluk too mgat.

29 Kabay di kafalmo Dwata i dad banwe di bong datal én, gafaldaman Abraham, taman falwaan Lat di kafalmon i banwe gumnean, du fye là mati.

¹ Na nun kafye blé Dwata ku Sara, du dnohoan i tafakangan di kenen.

² Hae, du mbaling kenen maltien. Kafnge én, nun tingaan di ku Abraham, balù tatoo tua nan, du tasut i tingàla na lagi. Na sut i tingaan too gaslà di bang i fakang Dwata ku Abraham.

³ Na dnagit Abraham i tingaan di ku Sara, dunan Isaak.

⁴ Di gwalu du klon sut Isaak tnulì Abraham, du én i dek Dwata kenen.

⁵ Na di ksut Isaak, mlatu fali Abraham.

⁶ Na man Sara, “Tabanlé agu Dwata klehew, na balù simto mlinge gablà di deg, magin deg lehew.”

⁷ Léan man, “Di muna, simto kè i fakay gamtulen di ku Abraham na satu duh fantutùgu i tingà? Balù tatoo kenen tua, mngà agu fa i tingaan lagi.”

Fdà Abraham Hagar na Ismaél

⁸ Kafnge én, tatoo lamnok i tingàla Isaak, na taman sankahla tmutù. Di duh kaskahla kenen tmutù, mimò Abraham i bong fista.

⁹ Na Ismaél, i tingà Abraham di ku Hagar, i libun mdà di Idyif, gal madoy i twalin Isaak. Na di kite Sara ani,

¹⁰ manan di ku Abraham, “Falwaam dini i lifanam libun na i tingaan, du là fakay ku tingà i lifan dmawat i alel di dad knunam di kfatim, du alò tingàgu i fakay mfun i kdee knunam.”

¹¹ Na ani gumdà i bong klidù nawa Abraham, du Ismaél i tingaan.

¹² Kabay man Dwata di kenen, “Nang ge too mlidù gablà di tingaan lagi na i lifanam libun Hagar. Fanlingem Sara, na neginam i knayean,

du fagu alò di tingaam Isaak dnilègu i too glut dad belam.

¹³ Légu banlé kadang i tingaam mdà di lifanam libun, dee dad belan, du fye mbaling ale dee na mgimò i satu bung dad to too mlabung, du kenen i tingaam.”

¹⁴ Na di kakwalan too flafus, banlé Abraham Hagar knaan, na i gumkah yéél too fnò. Na ftian-gan kenen, na fdaan kenen na i tingaan lagi. Mdà ale na salu di banwe landè to dnagit Bérsiba, na lamngab ale déén.

¹⁵ Na di kti yéélla, tnagak Hagar i tingaan lagi di dungan i tukay kayu.

¹⁶ Na mili kenen di gumdadongan, i nun kè satu nligo i kawagan, na sudeng kenen ditù. Na di ksudengan déén mlanu, du manan di nawan, manan, “Mati kè i tingàgu kadang, na là agu mayè meye i kfatin.”

¹⁷ Na Dwata mlinge i kngel i tingaan. Na kaklingen dun, tlo kasaligan Dwata Hagar, mdà di langit, na manan, “Tan kè duenam mlidù? Nang ge likò, du talinge Dwata i klanu i tingaam na teenan i kagkahan.

¹⁸ Tadag ge, na salu ge ditù di tingaam, na nlalam kenen, du fandeegu kadang i dad belan, na mbaling ale sbung dad to too mlabung.”

¹⁹ Kafnge ani, fite Dwata ku Hagar i satu ktufa. Na fananoan i gumkahan yéél, na fninuman i tingaan lagi.

²⁰ Too nifat Dwata Ismaél ani kel di kalnokan. Na mnè kenen di gulandè to, na mbaling kenen satu to too fulung dmulak.

21 Klon mnè di gulandè to dnagit ku Faran, nalék i yéan i satu libun di Idyif du nimoan yaanan.

22

Tnilew Dwata Abraham

1 Midul i duh, midul i butang, na tnandak Dwata Abraham. Taman, satu duh tlo Dwata Abraham, manan, “E, Abraham.” Na tmimel Abraham, manan, “Hae Amu, gani agu.”

2 Na man Dwata, “Gadègu toom kando Isaak, du kenen alò i tingaam di ku Sara. Kabay faginam, na salu gamu ditù di banwe dnagit Moraya. Ditù di banwe atù fitegu ge i satu bulul, na ditù gumatim kenen, na sduléam snakuf du dsuam di deg.”

3 Kaklinge Abraham ani, too flafus di kwalan én, tmifak kenen kayu, du dutungan i dsuan. Na nafidan i lmanaf gambet i kudà dnagit dongki, du gumlulenan dad neben. Na faginan Isaak na lwe saligan lagi, na mdà ale salu di banwe gumdek Dwata kenen.

4 Na di kakel i gatlu duh i kagula, teen Abraham i bulul tamdadong, i bulul gman Dwata kenen.

5 Taman manan di dad saligan, “Fatan gamu dini, du neyeyu i dongkiito, du mnagad agu di bulul atù, na fagingu tingàgu, du mangamfù gami di Dwata. Na kafnge én, samfulê gami lêman dini.”

6 Kafnge én, ftiang Abraham ku Isaak kayu dutung, na mebe kenen i bansung na kisong du to lifoh. Klola magu,

7 talù Isaak di maan Abraham, manan, “E, Mâ”. Na tmimel Abraham, manan, “Tan dun Tò?” Snalek Isaak, “Tanun sa dad kayu dutung na lifoh.

Kabay landè sa i tingà bilibili fnatita na snakufta, du dsù di Dwata?"

⁸ Na tmimel Abraham, "Tò, Dwata i mlé kadang i klidùta i tingà bilibili dsùta."

Kafnge én, fadlug ale magu.

⁹ Kakella di sablà i gman Dwata, mimò Abraham i gudamsù na toon fanse samlasud i dutung di tah i gudamsuan di Dwata. Kafnge én, nagotan Isaak na bnakusan kenen, na filean di tah i dutung.

¹⁰ Na nwean i bansungan, du fanan fnati i tingaan.

¹¹ Kabay di fanan kagu mati i tingaan, gasil tamlo kasaligan Dwata i Amu mdà di langit, manan, "E, Abraham, Abraham." Tmimel Abraham, "Hae Amu, gani agu."

¹² Man i kasaligan, "Nangam fanles fnati i tingaan. Ani nan, gadègu too sikof i kimenam Dwata, du balù fa Isaak i sen tingaan di ku Sara, fanam blé di deg."

¹³ Di keye Abraham di glibutan, teenan i lagi bilibili gasdang i sungketan di sabat. Nwean, bnakusan, fnatin, na sanduléan snakuf, du dsuan di Dwata tlas i tingaan.

¹⁴ Dnagit Abraham i banwe atù na i gumtatek i dagitan dun, dunan, "Dwata i Amu sa Mlé". Na balù di bang ani, nun mangman, "Di bulul Dwata, Dwata sa mlé."

¹⁵ Na lêman tamlo kasaligan Dwata i Amu, ku Abraham, mdà di langit,

¹⁶ na manan, "Du tanimenam agu, na fanam blé di deg i sen tingaan, nun fakanggu di ge ani i toogu dnohò, du deg sa Dwata i Amu i talù di ge.

¹⁷ Ani i fakanggu, toogu mlé i kafye di ge, na toota ge fbel. Na i dad belam kadang, salngad kdee i dad blatik di langit, na salngad kdee i dad falak di kilil i mahin. Satu duh gfisan i dad belam i dad to dmuen dale, na ale baling kadang magot i dad banwela.

¹⁸ Na fagu di dad belam, mlé agu kafye di kdee dad to, du tanimenam i katedgu ge.”

¹⁹ Kagman Dwata ani, samfulê Abraham na Isaak di dad saligla, na mdà ale mulê salu di Bérsiba, na mnè ale déén.

24

Rébéka mbaling yaan ku Isaak

¹ Midul i duh, midul i butang, na tatoo tua nan Abraham, na too kenen mablé Dwata i Amu kafye di kdee nimoan.

² Na di satu duh, fngé Abraham i ulu di kdee saligan, na kenen i gusmaligan i kdee nfunan, na manan di kenen, “Fkaham i kmalam di dungan i fuadgu, du ilè fye gadègu toom dnohò i flalògu ge ani.

³ Kayègu ku makang ge di deg, fagu di dagit Dwata di langit, na di tanà, di kafngabalam kadang i yaan i tingàgu lagi, là ge meye i libun mdà di banwe Kanaan i gumniègu ani.

⁴ Kabay salu ge ditù di banwegu, na di dad gakedgu, du ditù gumeyem libun yaan Isaak kadang.”

⁵ Kabay smalek i saligan, manan, “Kaflingengu dun, ku là mayè magin dini kadang i libun teengu? Fsalugu ditù kè i tingaam di banwe i gufdum?”

6 Na tmimel Abraham, manan, “Nang sa. Nangam fsalu ditù i tingàgu.

7 Hae, du di muna fa, Dwata i Amu, i Dwata di langit, mdek deg tmagak i dad gaked i màgu, na i banwe gusutgu, na too kenen makang deg i kenen mlé i klamang tanà ani di dad belgu. Taman, Dwata sa febe kadang i kasaliganan malak ge di kagum, du fye ditù gumitem i libun yaan i tingàgu.

8 Kabay kaflingengu dun, ku là mayè kadang i libun teenam magin ge dini, balù laam dnohò i fankangam deg ani. Kabay balù tan i mkel, nangam fsalu ditù i tingàgu.”

9 Taman fkah i saligan i kmalan di dungan i fuad i amun Abraham, na makang kenen toon dnohò i flalò Abraham kenen.

10 Kafnge én,fafngé i salig i sfalò kamél i amun Abraham, na dee dad fye kalyak, na mdà kenen salu ditù di banwe gumnè i flanek Abraham lagi dnagit ku Nahor déén di Mésopotamya.

11 Di kakelan ditù, tatoo flabi nan, na bang i dad libun smulu yéél di ktufa di lwà i banwe ani. Taman déén gufaftudan i dad kamél, mdadong di ktufa.

12 Na dmasal kenen, manan, “E, Dwata i Amu, Dwata i amugu Abraham, tnabengam agu, na tabyà dnohoam i fakangam di amugu Abraham, na fitem kenen i kakdom landè kgilin.

13 Na tagani agu di ktufa gal gusmulu i dad sawang libun di banwe ani.

14 Kakella kadang, mni agu yéél di satu sawang libun, na mangu kadang di kenen, ‘Fakay kè ku beg agu minum di tibudam?’ Na ku manan kadang, ‘Hae, fakay ge minum, na agu smulu du

finumgu dad kamélam.’ Fye ku ani moon i ilè kenen i tanalékam yaan i lifanam Isaak. Na ku gdohò ani kadang, gadègu tagdohò nan i fakangam di amugu Abraham, na tafitem kenen i kakdom landé kgilin.”

¹⁵ Di laan fa fnge dmasal, takel i satu sawang libun dnagit ku Rébéka, tmiang i tibudan. Rébéka ani, tingà Bétuél, na Bétuél tingà Mélka lagi. Na Mélka i yaan Nahor, i flanek Abraham lagi.

¹⁶ Too fye baweh Rébéka ani, na là fa magu di nun yaan. Tamasol kenen ditù di ktufa, na smulu i tibudan, na fanan kagu mulê.

¹⁷ Taman faflal i salig Abraham smitong kenen, na manan, “Fakay kè ku beg agu minum di tibudam?”

¹⁸ Na tmimel Rébéka, manan, “Hae amugu, fakay ge minum.” Na gasilan nwè i tibudan tniangan gine na finuman.

¹⁹ Di kafngen minum, man Rébéka, “Na lêman agu smulu, du finumgu i dad kamélam kel di kabsol i nawala minum.”

²⁰ Na gasilan kok i gdè yéél di guminum dad kamél, na mila salu ditù di ktufa du lêman smulu, du fye gamginum i dad kdee kamél i salig.

²¹ Na i salig Abraham tatì fanak, tatì too meye nimò i sawang libun ani, du fye gadean ku Dwata mlé kafye gukel i nagun ani.

²² Di kafnge kinum i dad kamélan, mwè i salig i mabtas ulel blawen, fkah di ilung, na i lwe malbang glang blawen, na blén di ku Rébéka.

²³ Na snalekan kenen, “Libun, simto i maam? Tabyà tulenam deg, fakay kè ku beg gami flo mnè di gumnè maam. Sfayu gami kè i dad dademegu

ani di gumnèyu, du fye fakay gami ftud kadang butang?”

²⁴ Na tmimel Rébéka, “Màgu dunan Bétuél, i tingà Nahor na Mélka.”

²⁵ Na lêmanan man, “Fakay sa ku mnè gamu di gami di butang ani, na nun kwat i gumilè dad kamél na knaan i fkaan dale.”

²⁶ Kafnge én, lkuad i salig du mangamfù di Dwata i Amu,

²⁷ manan, “Dnayengu Dwata i Amu, i Dwata i amugu Abraham, du too kenen gsalig, na nun kakdon landè kgilin, na dnohoan i fakangan di amugu, na kenen malak dagu di kagugu ditù di gumnè gaked i amugu.”

²⁸ Muna Rébéka mila mulê, na tnulenan i yéan na dademe gakedan gablà di kdee i mgimò di kenen.

²⁹ Na nun flanek Rébéka lagi dnagit ku Laban. Na faflal Laban smitong i salig Abraham ditù di ktufa.

³⁰ Du di kaklingen dun ani gine, na di kiten i ulel di ilungan, na i dad glang di sigal i flanekan, na i kaklingen i manan, gablà di gman i salig Abraham di kenen, taman faflalan snitong i salig ani, na teenan kenen saféd i dad kamélan mdadong di ktufa.

³¹ Na manan di kenen, “Mablé ge Dwata i kafye. Magin ge deg ditù di gumnèmi. Na là gablà ku ge tati mnè di Iwà, du tafnatlagadgu i gumnèyu na gumkahyu i dad kamélam.”

³² Kaklinge i salig ani, salu ale di gumnèla, na nwèla i dad lulen di dad kamél, na fankaanla. Na banléla yéél i salig Abraham na i dad dademen magin kenen, du alob i dad blìla.

³³ Di kablé dale i kakaanla, man i salig Abraham, “Là agu kmaan ku làgu fa gtulen ku tan i nagugu.” Na Laban i talù, manan, “Na tulenam gami.”

³⁴ Taman man i salig, “Agu i salig Abraham.

³⁵ Too mablé Dwata i Amu kafye i amugu na mgimò kenen to nun. Banlén kenen dee dad bilibili, dad kambing, dad baka, dad salafì, dad blawen, dad lifan, dad kamél, na dad dongki.

³⁶ Di tatoo ktua Sara, i yaan i amugu, mngà kenen tingà lagi. Na di kenen gumlé amugu Abraham i kdee knunan.

³⁷ Fafakang agu i amugu i too dnohògu i flaloan dagu. Fnangan agu malék i libun, du yaan i tinggaan, mdà di banwe Kanaan, i banwe gumnean.

³⁸ Kabay dekan agu samfulê di dad gaked i maan, ditù di dad gutambulan, du ditù kun gumeyegu i libun nimò yaan i tinggaan.

³⁹ “Kafnge én, smalek agu mangu, ‘Kaflingengu dun, ku là mayè magin dini kadang i libun teengu?’

⁴⁰ Na ani timelan dagu, ‘Dwata i Amu i galgu nimen, faginan i kasaliganan malak ge di kagum, du fye kenen mlé kafye gukel i nagum. Na gweam kadang i libun nimò yaan i tingàgu ditù di dad gutambulgu na i gaked i màgu.

⁴¹ “‘Kabay di kakelam ditù di dad gakedgu na ku là ale flinge ge, na ku làla faloh i libun fagin ge dini, balù laam dnohò i fakangam di deg.’ Ani gman amugu Abraham di deg.

⁴² “Na di duh ani gine, di kakelgu di ktufa, dmasal agu di Dwata, mangu, ‘E, Dwata i Amu, Dwata i amugu Abraham, ku fakay di ge, begam banlé kafye gukel i nagugu ani.

43 Tagani agu di ktufa. Na ku nun kadang sawang libun salu dini du smulu, na mangu di kenen, “Fakay kè ku beg agu minum di tibudam?”

44 Na ku tnimelan, “Hae, fakay ge minum, na lêman agu smulu du finumgu i dad kamélam.” Fye ku ani moon i ilè kenen i tanalékam yaan i tingà amugu.’

45 “Di là agu fa fnge dmasal di Dwata, takel Rébéka tmiang i tibudan salu ditù di ktufa du smulu. Na di kuléan fdu di ktufa mangu di kenen, ‘Libun, begam agu fninum.’

46 “Na kaklingen i kafnigu kenen, gasilan nwè i tibud tniangan gine, na manan, ‘Minum ge sa, na lêman agu smulu du finumgu i dad kamélam.’ Taman minum agu, na fninuman i dad kamél.

47 “Na snalekgu kenen ku simto i maan. Na tmimel kenen manan i maan dunan Bétuél, i tingà Nahor na Mélka. Na kafnge én, nwègu i ulel na i dad glang na blégu kenen.

48 Na lkuad agu, du mangamfù agu di Dwata i Amu. Dmayen agu Dwata i Amu, Dwata i amugu Abraham, du nalakan agu di glut dalan, du fye salu agu dini, du nwègu fù i flanek amugu, du nimò yaan i tingaan.

49 Na ku kandoyu i amugu, na ku banléyu kenen kafye, tulenyu deg ani. Kabay ku là, lêyu tulen deg, du fye gadègu ku tan i nimògu.”

50 Na man Laban na Bétuél, manla, “Tafite Dwata i Amu, i knayean, taman landè dademe gmanmi.

51 Fye sa di gami ku nweam Rébéka ani, du fye kenen yaan tingà i amum, du ani sa i knayè Dwata

i fiten di gito.”

52 Di kaklinge i salig Abraham dun ani, lkuad
kenen du nafean na dnayenan Dwata i Amu.

53 Kafnge én, nukalan i dad kalyak neben, dunan
dad kas mdà di salafì na blawen, na dad klaweh,
na blén di ku Rébéka. Na blén dad mabtas kandeen
di flanekan lagi na di yéan.

54 Na kafnge ani, takmaan na minum i salig ani
na i dad dademen magin kenen, na kudang ale
déen di gumnlèla. Na di ktékla di flafus man i salig
Abraham, “Mbal agu di gamu, du fan agu mulê di
amugu.”

55 Kabay tmimel i flanekan lagi na i yéan manla,
“Faloham Rébéka mnè fa di safédmi kel di sfalò
duh. Kafnge én, fakay gamu mdà.”

56 Kabay man i salig, “Nangyu gami nanggà,
du tablé Dwata i Amu kafye gukel i nagugu ani.
Kayègu moon ku falohyu gami mdà, du mulê di
amugu.”

57 Na tmimel ale, manla, “Fngémi funa Rébéka,
na snalekmi ku tan i knayean.”

58 Tamanfafngéla Rébéka na snalekla, “Mayè ge
kè nan magin i to ani?” Na tmimel kenen, manan,
“Hae, magin agu nan.”

59 Tamanfalohla Rébéka magin i salig Abraham
na dad magin kenen. Na faginla i satu tua libun
gal mifat ku Rébéka.

60 Di là ale fa mdà, mni ale kafye mdà di Dwata,
du blé di ku Rébéka, manla, “E, Dwata, begam
moon banlé i flanekmi ani dee libu belan. Na fye
moon too gfisan i dad belan kadang i kdee dad
banwe i dademela sduen.”

61 Kafnge én, Rébéka na dad saligan libun magin
kenen fatlagadla i lulenla. Na smakay ale nan
di dad kamél, du magin ale nan i salig Abraham.
Kafnge én, kdeela mdà.

62 Na di bang ani, Isaak tatì mulê
kenen mdà di banwe Bér Lahay Roy salu di banwe Négéb di
gumnean.

63 Na satu duh too flabi nan, salu
kenen ditù di nligon du dmasal, na di ktukengan
meye teenan i dad kamél fan kel déén.

64 Na Rébéka meye na teenan Isaak. Na tnufan i
kamél snakayan.

65 Na snalekan i salig Abraham, manan, “Simto
kè i déén di nligo i smitong gito.” Na tmimel i
salig, “Kenen sa i amugu.” Taman snafang Rébéka
i bawehan, du nafean Isaak.

66 Kafnge én tulen i salig ani ku Isaak i kdee
tamgimoan di kagun.

67 Na nebe Isaak Rébéka ditù di gumnè i yéan
Sara. Na kafnge én, sdeme ale, na too bong nawa
Isaak ku Rébéka. Na tamaglala nan Isaak gablà di
kfati yéan.

25

Dyékob na Isaw

19 Na ani i santulen gablà ku Isaak i tingà Abraham.

20 Na tafat falò fali Isaak di kagwean i yaanan
Rébéka, i tingà Bétuél. Bétuél ani, na Laban i flanek
Rébéka, mnè ale di Aramaya di Mésopotamya.

21 Na Rébéka là mngà, taman dmasal Isaak di
Dwata i Amu gablà ani. Na linge Amun Dwata i
kafnin, taman Rébéka mbaling maltien.

22 Na fingin i kaltienan ani, na di là ale fa sut lyalon i kgal kalyak di lam i tienan. Taman snalekan di nawan, “Tan kè ku ani mgimò di deg?” Taman snalekan di Dwata.

23 Na man Dwata i Amu di kenen, “Fingin i tingaam na mbaling ale kadang gutambul i lwe bung dad to. Na dad lwe bung to ani, là satu nawala, sduen ale, taman stani ale. Na kadang satu duh, i satu bung dad to ani nun enegla mdatah di eneg i satu. Na i tingaam twege glifan kadang di twalin.”

24 Na kakel i bang i ksut dad ngaan, tasut i tingaan fingin slame lagi.

25 I muna sut too fulè na i lawehan too nun bulan, taman dnagitla kenen Isaw, du too nbul.

26 Kafnge én, di ksut i twalin, nagotan i takad i twegen, taman dnagitla kenen Dyékob, du dagitan ani fan salngad di satu talù takad. Na di ksutla tanam falò fali Isaak.

27 Na talamnok i fingin ani na tasawang lagi ale nan. Na Isaw kenen tambaling kenen fulung dmulak, na lamngab di lam i dlag. Kabay Dyékob kenen fafanak mdadong di slung i gumnéla.

28 Na bong nawa Isaak ku Isaw, du too mayè kmaan i dad lmanaf di bnas i gwè Isaw. Kabay bong nawa Rébeka baling ku Dyékob.

29 Satu duh, smabew Dyékob i dad blangol fulè, du nimoan uten. Kel Isaw mdà di gumlokan, too kenen bitil.

30 Taman manan di ku Dyékob, “Tò, gasilam agu banlé i fulè sabew én, du fan agu mati i kbitilgu.” (Én duenan satu dagit Isaw dunan Idom, gumbatekan fulè.)

³¹ Na tmimel Dyékob, manan, “Làta ge sa banlé silang ku banlém agu untung i dnawatam kadang di kfati màta, du ge tingaan twege.”

³² Man Isaw, “Hae, fye sa. Balù deg i tingaan twege, tan i gukmamugu i untung én ku mati agu di kbitilgu ani.”

³³ Man Dyékob, “Silanggu blé ge ku funa ge smafà na blém di deg i untung tagak màta di ge di kfatin kadang satu duh.” Taman smafà Isaw i blén kadang kun i untung mdà di maan di kfatin.

³⁴ Kafnge én, banlé Dyékob Isaw fan gagin di sabew blangol. Kmaan na minumkenen, na kafnge én mdà.

Taman laan knabas i untung tagak i maan kenen, én baling knabasan i sulê kakaan.

27

I kablé Isaak i kafye mdà di Dwata di ku Dyékob

¹ Kafnge en, di taktoo tua Isaak na talaan mite, fngén i tingaan twege Isaw na manan di kenen, “Tingàgu.” Tmimel Isaw, na manan, “Gani agu Mà.”

² Na man Isaak di kenen, “Tatua agu nan, na làgu gadè ku kilen kfatigu.

³ Taman mdà ge, na nebem i boholam na sbatam, na ditù ge di bnas na dmulak ge deg.

⁴ Na tnagam kadang én ktaga i toogu kayè, na nebem dini di deg du knaangu. Kafngegu kmaan, mni agu di Dwata, du fye mlé kenen kafye di ge. Ani kayègu nimò di là agu fa mati.”

⁵ Kabay Rébéka i yaan Isaak, mlinge i man yaanan di tingaan Isaw. Taman di kdà Isaw salu di bnas du dmulak,

⁶ man Rébéka di tingaan Dyékob, “Lingegu gine i gman maam di twebem Isaw.

⁷ Na man maam di kenen, ‘Ditù ge di bnas na dmulak ge deg, na tnagam kadang én ktaga i toogu kayè, na nebem dini di deg du knaangu. Kafngegu kmaan, mni agu di Dwata, du fye mlé kenen kafye di ge. Ani kayègu nimò di là agu fa mati.’ Ani gman maam.

⁸ Na Tò, too ge flinge deg, na nimoam i mangu di ge ani.

⁹ Ditù ge di dad lmanafito na mebe ge dini lwe mabu tingà kambing, du fye tnatêta na tnagagu kadang, én ktaga too kayè i maam.

¹⁰ Na di ktagan fakay nebem di kenen, du fye ge baling gamdawat i kafye di kdasalan di Dwata, di là kenen fa mati.”

¹¹ Kabay man Dyékob di yéan Rébéka, “Yê, gadeam i twegegu Isaw, too nbul, na là agu salngad kenen, du là agu nbul.

¹² Kaflingengu dun, ku nagot agu mà, na ku gadean ise agu Isaw, na man nawan mgaw agu kenen, du flingu agu deg i twegegu, ken mni di Dwata baling kaflayam, na ise kafye i kel di deg.”

¹³ Na trimmel i yéan, manan, “Tò, ku nun sasè kadang kel, ise sa kel di ge, bay di deg baling i gukelan. Taman nimoam i mangu di ge ani, na mebe ge di deg dad kambing.”

¹⁴ Na taman nimò Dyékob i gman i yéan. Na tnaga i yéan i kambing, én ktaga i too kayè i maan.

¹⁵ Kafnge én, fnalsak i yéan Dyékob i klaweh Isaw too fye, i klaweh busekan déén di gumnèla.

¹⁶ Na nlabédan dad sigal na lial Dyékob i nlanit kindal i dad kambing gine.

¹⁷ Na blé i yéan ku Dyékob i fye uten na fan tnagan.

¹⁸ Na salu Dyékob di maan, na kakelan ditù, manan, “E Mà.” Na tmimel Isaak, manan, “Hae Tò, simto ge kè?”

¹⁹ Na man Dyékob, “Deg sa i tingaam twege Isaw. Tanimògu i fimoam deg. Beg ge mték mà, du kmaan ge i uten nebegu ge, du fye kadang mni ge di Dwata, du fye mlé kenen kafye di deg.”

²⁰ Na lêman talù Isaak, manan, “Tay sa Tò, klalam gamwè dmulak.” Man Dyékob, “Dwata i Amu i fnangamfuam i tmabeng deg.”

²¹ Na kafnge én man Isaak di ku Dyékob, “Fdadong ge di deg du fye gagotta ge, du fye gadègu ge too glut tingàgu Isaw.”

²² Na fdadong Dyékob di maan Isaak, na nagotan Dyékob, na manan, “I dad sigalam salngad i sigal Isaw. Kabay i taluam salngad i talù Dyékob.”

²³ Là dilè Isaak tingaan Dyékob, du i dad sigalan nbul, salngad i dad sigal Isaw. Taman fan mni Isaak i kafye mdà di Dwata.

²⁴ Kabay di là fa mni Isaak snalekan Dyékob, manan, “Man Tò, too glut kè, ge i tingàgu Isaw?” Tmimel Dyékob, manan, “Hae sa Mà, too glut agu Isaw.”

²⁵ Man Isaak, “Na blém di deg i dademe uten nebem deg, du kmaan agu nan. Na kafnge én, mni agu di Dwata kafye blé ge.” Na tablé Dyékob i uten

na kmaan maan, na neben di kenen i falami binu na minum.

²⁶ Kafnge én, man Isaak, “Tò too ge fadong di deg, na nalakam agu.”

²⁷ Di kafdadong Dyékob di maan nalakan kenen. Na kagbun Isaak i klaweh Isaw i lsak Dyékob, dmasal kenen, manan, “Too fye bun i tingàgu, salngad i bun i bnas i mablé Dwata kafye.

²⁸ Fnigu di Dwata ku fulenan i tanaam, na ku banlén ge mabu tanà, na ku banlén ge kadang bong ulê i dad flam, na too munge i dad fulem, du fye too gablà i kakaanam na ninumam mdà di tanaam.

²⁹ Na lémangu fni di Dwata ku fdanaan i dee dad to di ge, na toola ge nafè, na ku ge moon mebe kadang i kdee dad bel i dad flanekam, na kdee i dad bel i yéam. Na fanlayam Dwata i kdee dad to madoy ge, na banlén kafye i kdee dad to fafye ge.”

³⁰ Na di kafnge Isaak mni kafye di Dwata mdà Dyékob. Na di kdaan, takel Isaw dmulak.

³¹ Na tnatéan i gwean dmulak, na tnagan én ktaga i too kayè i maan, na neben di maan. Na manan di maan, “E, mà, tagani agu, beg ge mték na kmaan ge i gwègu dmulak. Na kafngem kmaan, fakay ge mni di Dwata na kenen i mlé di deg kafye.”

³² Na smalek Isaak, “Tò, simto ge kè?” Tmimel Isaw, “Mà, deg sa Isaw, i tингаam twege.”

³³ Di kaklinge Isaak i tингаan, tatì too kankal du mdà di bong ktikengan. Na manan, “Ku ge Isaw, simto gine kè mebe deg i gwean dmulak kun. Tlabo ani kafngegu kmaan na tamni agu di Dwata

du fye banlén kenen kafye, na talàgu fakay nawì i kablé Dwata kafye di kenen.”

³⁴ Na kaklinge Isaw ani too mlanu du bong klidù i nawan, na manan di maan, “Mà, lêman ge beg mni di Dwata, du fye mlé di deg kafye.”

³⁵ Kabay tmimel Isaak, manan, “I twalim Dyékob salu di deg, na fangawan agu. Taman tafngegu mni di Dwata, na tagablé di kenen i kafye, én kafye i blé moon di ge.”

³⁶ Man Isaw, “I dagitan Dyékob (i satu gumtatek i dagitan dunan mgaw) too blà kenen, hae, du ani tagalwen dulê mwè i nfungu moon fagu di kafgaw. Di muna fa, tanwean di deg i untung gdawat kadang i tingaam twege di kfatim, na ani lêmanan nwè di deg i kafye dnawatgu moon mdà di Dwata. Mà, nun sa fa kè, beg ge fakay mni moon di Dwata, du fye banlén agu kafye?”

³⁷ Na tmimel Isaak, manan, “Tagafnigu di Dwata ku fdanaan ge di kenen, na tagafnigu ku i gakedan mbaling dad saligan. Na gafnigu di Dwata ku mablé kenen fye knê, du fye too bong i kantun na bong falami binun. Tò, talandè dademe kafye i fakaygu fni di Dwata du blén ge.”

³⁸ Fadlug Isaw smalek na fakdo di maan, manan, “Mà, too glut kè landè gdè balù satu kafye i fakayam fni di Dwata du fye blén deg?” Na lêman mlanu Isaw, mdà di bong klidù nawan.

³⁹ Na tmimel i maan Isaak, manan, “Satu duh mnè ge mawag di too fye tanà, na baling ge mnè di tanà là fafè i alù.

⁴⁰ Kabay too ge labè di kasfati, na ani kadang i kfagu kagweam i kanliduam. Na kadang mbaling

ge lifan flanekam. Kabay di là ge nan kadang gamtayud, galwà ge di falelan.”

I kila Dyékob di gumnean

41 Na busek Isaw di nawan i knangan i twalin Dyékob, du tagdawat Dyékob i kafye mdà di Dwata i blé moon di kenen. Na man Isaw di kton, manan, “Là mlo mati mà. Na kafnge én, bnanògu twaligu Dyékob.”

42 Na di kaklinge Rébéka i tafandam Isaw, fngén Dyékob, na manan di kenen, “Tò, fanlingem agu. I flanekam Isaw mayè malas i tamgimoam di kenen, du falan fandam fanan ge fnati.

43 Na taman Tò, toom nimen i mangu di ge ani. Mila ge ditù di flanekgu lagi Laban di banwe Haran.

44 Na flo ge mnè di safédan, kel di klana i kaflabè i flanekam ge.

45 Na di klifetan kadang i kaflabean ge na i tamgimoam di kenen, nun dekgu i fgadè ge, du fye samfulê ge dini. Na mila ge, du là agu mayè ku lwe gamu sdulê mati di sduh.”

46 Kafnge én, salu Rébéka di yaanan Isaak, na manan, “Là agu gamtayud i tagnè nimò i dad teweta libun i dad yaan Isaw mdà di banwe Hiti. Ku mwè Dyékob i libun, du nimoan yaanan, gambet i dad yaan Isaw i libun mdà di banwe Hiti, fye fa ku mati agu.”

28

I kafdà Isaak Dyékob salu ditù di faan

1 Kaklinge Isaak i gman Rébéka fngén Dyékob, na dnasalan du banlé kenen kafye na flaloan kenen,

manan, “Nang ge mwè yaanam i libun mdà di banwe Kanaan ani.

² Bay baling ge fatlagad, na mdà ge nan salu ditù di banwe Mésofotamy, di gumnè i mà i yéam Bétuél. Ditù gumweam yaanam. Na i nweam yaanam di dad ngà libun Laban i lagi yéam.

³ Na blé moon Dwata i too mtulus i kafye di ge, na banlén ge moon dee dad ngà, du mgimò ge mà i dee bung dad to.

⁴ Na blén moon kafye di ge, na di dad belam i salngad kafye fakangan ku Abraham i fuam, du fye kadang di satu duh, gamu sa mfun i banwe i flo gumneito ani, i banwe gablé Dwata ku Abraham.”

⁵ Kafngen talù, fdaan Dyékob salu di Mésofotamy ditù di ku Laban tingà Bétuél i to mdà di banwe Aramaya. Na Laban ani lagi Rébéka, i yê Dyékob na Isaw.

⁶ Na gadè Isaw i kdasal Isaak ku Dyékob, du fye blé Dwata kafye di kenen, na fsalun ditù di Mésofotamy, du fye gamwè yaanan ditù. Na gadean di kdasalan kenen fnangan ku Dyékob mwè yaan i libun mdà di Kanaan.

⁷ Na lêman gadè Isaw nimen Dyékob i knayè i maan na yéan, na tamdà nan salu di Mésofotamy.

⁸ Ani glabat Isaw di maan i laan lehew i dad libun fdu di Kanaan.

⁹ Taman salu kenen ditù di faan Ismaél tingà Abraham, na mwè fa satu yaanan dnagit ku Mahalat twali Nébayot i tingà Ismaél.

I kna Dyékob ditù di Bétél

¹⁰ Na tamdà Dyékob di banwe Bérsiba na salu ditù di banwe Haran.

11 Na kakelan ditù di satu banwe, na ftud du takifu nan. Milè kenen na tamdanan di batu.

12 Na kamna kenen, i knan ani teenan i bong yaut. Na yaut ani gafdak di tanà kel di tah i langit, na déen gumyak na gumnaul i dee kasaligan Dwata.

13 Na teenan Dwata i Amu, tadaq di tah i yaut na talù, manan, “Agu sa Dwata i Amu, Dwata i fuam Abraham na Dwata i maam Isaak. Blégu ge na i dad belam kadang i tanà gumileam ani.

14 Dee kadang i belam salngad i kfung di tanà du là gse. Na satu duh mbel gamu ditù di gusut i duh, na di gusdaf i duh, ditù di gufdu i sabnal, na ditù di gufdu i balat. Na fagu di ge, na i dad belam blégu kafye di kdee dad to di klamang banwe.

15 Na samnagin agu ge, na nifatta ge, balù nè i gusalum. Na fasfulêta ge dini di tanà ani. Làta ge tnagak kel di kagdohò i fakanggu di ge ani.”

16 Na di kukat Dyékob manan di nawan, manan, “Too glut, dini Dwata i Amu di gusablàgu ani, bay di kakelgu làgu gadè dini kenen.”

17 Na likò kenen, na manan, “Tay, gamlikò i gumnègu ani. Ani i too glut gumnè Dwata na ani i gufusuk salu di langit.”

18 Na di kaflafusan, too flafus mték Dyékob na nwean i batu gutamdananan na fdakan du ni-moan gufaldam i gnagun ani. Na kafnge én nkokan fngalo, du ilè ani i gumangamfù di Dwata.

19 Na dnagitan i banwe ani Bétél, du i muna dagit i banwe ani dunan Lus.

20 Kafnge én, makang Dyékob di Dwata, na manan, “Ku samnagin ge deg na nifatam agu di kagugu, na banlém agu knaan na klaweh

21 kel di kulègu di gumnè i màgu di landè gaslokgu, dnilègu ge i too Dwatagu.

22 Na i batu fdakgu gine du nimògu gufaldam i gnagugu ani, nimògu kadang gumangamfù di ge, na blégu di ge satu duh kadang i gasfalò i kdee di dad gablém deg.”

Kafnge én, fadlug Dyékob salu ditù di gumnè i faan, di banwe Haran. Na di banwe ani, toon mlo mimò déén. Klon mnè déén nun fat yaanan, én lwe dad ngà i faan, dnagit ku Liya na Rakél. Kafnge én, dee dad ngaan, na too dee nfunan. Kakubu i lwe falò fali i klon di Haran, man Dwata di ku Dyékob, “Samfulê ge di ge banwe Kanaan, na samnagin agu ge.” Taman mdà Dyékob, na i magin kenen i dad yaanan, i dad ngaan, i dad saligan, na i kdee dad lmanafan, na nebela fa i dademe dad nfunan.

32

Fatlagad Dyékob smitong ku Isaw

1 Na fadlug ale Dyékob magu samfulê di banwen, na klo Dyékob magu nun smitong kenen dad kasaligan Dwata.

2 Na di kiten dale, manan, “Ani sa i gumnè i dad sundalu Dwata.” Na dnagitan i gumnè ani dunan Mahanaim.

3 Na nun dekan muna di flanekan Isaw déén di banwe Idom.

4 Na mdek Dyékob, manan, “Di kakelyu kadang, ani manyu di flanekgu Isaw i nafègu, manyu, ‘Deg sa Dyékob i lifanam. Di klon ani, ditù gumnègu di saféd i fàta Laban, na là agu gulê di banweta kel ani.

⁵ Sadni too dee dad bakagu, dad dongki, dad bilibili, na dad kambing, na nun fa dee dad lifangu. Na fgadègu di ge kdee ani i flanekgu, du fye kandom agu na too ge lehew moon smite deg.’ ”

⁶ Na di kasfulê i dad to dek Dyékob, manla di kenen, “Tasalu gami ditù di flanekam Isaw. Na tadéén kenen smitong ge, na faginan fat latu dad lagi.”

⁷ Na di kaklinge Dyékob i santulenla ani, too sè klikoan na too msamuk i nawan. Taman naleelan i dad to magin kenen di lwe lumbuk, na naleelan i dad bilibilin, dad kambangan, dad bakan, na i dad kamél di lwe lumbuk.

⁸ Du i fandam Dyékob, “Ku fanngayu Isaw i slumbuk, ken galwà i satu lumbuk.”

⁹ Kafnge én, dmasal Dyékob di Dwata, manan, “Ge sa Dwata fnangamfù i fùgu Abraham, na i màgu Isaak. E, Dwata i Amu, tagmanam di deg samfulê agu di banwegu na di dad gakedgu, na fakangam deg nun blém deg kafye.

¹⁰ Deg sa i lifanam. Là agu gablà dmawat i kafye tagablém deg, i kifatam na i kakdom landè kgilin. Di muna fa, di kilagu di banwegu na mifal agu i yéél Dyordan, landè nebegu galwà di tugadgu. Kabay ani, fye knègu du di kulègu ani nun lwe lumbuk i dad lmanafgu na i dad ngàgu na i dad yaangu.

¹¹ Fakdogu di ge Dwata, begam agu falwà di falel i flanekgu Isaw. Too agu likò, du kenan gami fanngayu, na kenan agu fnati gakuf i dad yaangu na i dad ngàgu.

¹² Kabay tafankangam di deg banlém agu kafye, na toom fdee i belgu gambet i falak di kilil mahin

i là gse.”

¹³ Di kdasal Dyékob di Dwata, déén gukudangan di kilil yéél Dyabok di butang én. Na di kwalan, nalékan i dademe di dad lmanafan, du fye nun dad blén kadang di flanekan Isaw.

¹⁴ Na i tanalékan dunan, lwe latu libun kambing, na lwe falò i lagi, lwe latu libun bilibili, na lwe falò i lagi,

¹⁵ tlu falò libun kamél gagin i dad ngàla, fat falò libun baka na sfalò i lagi, lwe falò libun dongki na sfalò i lagi.

¹⁶ Na faslumbuk Dyékob i dad lmanaf ani, na nun dad lifanan fifatan i kat lumbuk. Na manan di dad lifanan ani, “Gamu i muna, na kat lumbuk stadol, bay beg gamu sawag.”

¹⁷ Na manan di lifanan gsen muna di kdee, manan, “Di kagsitongyu i flanekgu Isaw, na ku snalekan gamu ku simto i uluyu, na nè gusaluyu, na simto mfun i dad lmanaf nebeyu,

¹⁸ tooyu tnimel kadang manyu, ‘I dad lmanaf ani nfun i lifanam Dyékob. Feben i kdee ani du blén ge. Na tadéén i flanekam Dyékob di fulé.’ ”

¹⁹ Na kafnge én i gmanan gine di satu lifanan, én sa manan di kdee dademe dad lifanan i gamtadaol déén i dad mebe i dad lmanaf atù, manan, “Di kagsitongyu i flanekgu kadang,

²⁰ ani tooyu man di kenen, ‘I lifanam Dyékob tadéén di fulé!’ ” Ani sa i kated Dyékob dale gine, du man i nawan, “I kdee blégu i febegu muna, gaflaneb moon i nawan. Na di ksitemi kadang, nlifetan moon i salàgu di kenen.”

²¹ Taman dek Dyékob muna i dad lifanan mebe i dad blén di flanekan, bay mnè kenen fa déén di

butang én.

Dwata i deme Dyékob sbunù

²² Di butang én, tafifal Dyékob di yéél Dyabok lwe yaanan, lwe lifanan libun, na i sfalò satu dad ngaan lagi.

²³ Takifalla, fifalan fa kdee nfunan.

²⁴ Kabay kenen laan fa mifal, aloan satu ftagak déén. Kafnge én, nun msut di ku Dyékob, na nagotan kenen, na sbunù ale kel i fan mayè mwal.

²⁵ Di kgadè i to atù laan gagan misan ku Dyékob, nagotan di fangkulon na mbaling masléhê.

²⁶ Na man i to én, “Kaham agu du fan mwal.” Kabay tmimel Dyékob, manan, “Silangta ge kah, ku funa ge mlé deg kafye.”

²⁷ Na smalek i to én, manan, “Simto dagitam kè?” Na man Dyékob, “Agu sa Dyékob.”

²⁸ Na man i to én, “Mdà ani ise ku Dyékob i katlo ge, bay Israél, du tasbunù ge Dwata na i dad to, na là ge gfisan.”

²⁹ Man Dyékob, “Begam tulen deg ku simto ge kè?” Kabay tmimel i to atù, manan, “Kan kè smalek ge deg ku simto agu.” Kafnge én, banlén kafye Dyékob.

³⁰ Taman dnagit Dyékob i banwe én dunan Finyél, du manan, “Tateengu baweh Dwata, bay knean là agu mati.”

³¹ Di ksut i duh, mdà Dyékob di Finyél na magu dà sag, du masléhê i fangkulon.

³² Ani duenan, balù kel ani i bel Israél là kmaan i kalngat i fangkul i dad lmanaf knatêla, du déén gumagot Dwata ku Dyékob.

33

Iksitong Dyékob ku Isaw

¹ Na meye Dyékob ditù di dalan, na teenan Isaw na i fat latu dad lagi magin kenen. Na di kite Dyékob, mawag fa, fifatan i dad ngaan di dad yaanan Liya, Rakél, na i lwe lifanan libun.

² Santadolan ale, fkahan di muna i dad lifanan libun na i dad ngàla, na gamtadol Liya na i dad ngaan, na Rakél na tingen lagí, Dyosif, fkahan ditù di sangal fulé.

³ Kafnge én, muna Dyékob di kdeela. Na kag-dadong Isaw smitong Dyékob, na lkuad kenen fitu dulé du mafè kenen.

⁴ Kabay Isaw, sadlu kenen smitong ku Dyékob na lkafan na nalakan. Na sngel ale.

⁵ Kafnge én, teen Isaw i dad libun na i dad ngà na snalekan, “Simto i dee dad to magin ge?” Na tmimel Dyékob, manan, “Flanekgu, ani sa i dad ngà blé Dwata di lifanam fagu di kakdon.”

⁶ Kafnge én, i dad lifanan libun na i dad ngàla fdadong di ku Isaw, na lkuad ale di munan, du mafè kenen.

⁷ Na gamtadol Liya na i dad ngaan na lkuad ale di munan. Na sangal fulé Dyosif na Rakél, na balù ale lkuad di munan.

⁸ Na lémán smalek Isaw, manan. “Gsitonggu gine too dee dad lmanaf, i tan i gukmamum dun?” Tmimel Dyékob, “Flanekgu, blégu ge du fye ken kandom agu, na too ge lehew moon smite deg.”

⁹ Kabay man Isaw, “Flanekgu, too dee sa i deg, taman ge nan mfun dale.”

¹⁰ Man Dyékob, “Là, ku kandom agu dnawatam i bléta ge. I kagdawatam deg gine, sadí gambet i

kagdawat Dwata deg, du too ge lehew baling smite deg.

¹¹ Begam dnawat i blégu ge, du tagablé Dwata di deg i kafye, na tagablén di deg kdee klidùgu.” Na du too fakdo Dyékob, dnawat Isaw i dad blén.

¹² Kafnge én, mlak Isaw ku Dyékob, manan, “Na Lew, mdà ito nan, magin agu gamu.”

¹³ Kabay tmimel Dyékob, manan, “Flanekgu, gadeam i dad ngàgu, tukay ale fa, na nun fa dad bilibili na dad baka mliton, na là fakay ku làgu ale too nifat. Du ku nleges ale faflal magu balù alò sdu, mati i kdeela.

¹⁴ Taman flanekgu, muna ge nan, na tì gami beg fléét mlalò ge. Én i tnagenmi i lal i dad lmanaf ani na i dad ngàgu kel di gnumahmi ge ditù di banwe Idom.”

¹⁵ Na man Isaw, “Ku én, na tnagakgu ge i dad dademe dad togu du fsalngangu ge.” Kabay man Dyékob, “Bayaam sa, nangam fsamuk i nawam, balù alò gami magu. Du talehew agu nan, du gine too ge lehew smite deg.”

¹⁶ Taman di duh én, mdà Isaw mulê di banwe Idom.

¹⁷ Kabay ale Dyékob baling fadlug ditù di banwe Sukot, na ditù mimò kenen gumnean na gufsilungan i dad lmanafan. Taman dnagit i banwe atù Sukot, du nun dad gufsilung i dad lmanaf.

¹⁸ Na di kulê Dyékob mdà di banwe Mésopotamya, fadlug ditù di syudad Sikim di Kanaan, na landè sasè gaslokan di dalanan. Na mnè kenen flo di datal mdadong di syudad.

¹⁹ Na bnayadan i tanà ani, na i btasan mlatu salafì di filakla. Na i dad to i gumwean dun, dunan i dad bel Hamor i mà Sikim.

²⁰ Na déen di tanà ani gumimoan i gudamsuan di Dwata, na dnagitan Él Élohi Israél, dunan i Dwata Israél.

37

I dad kna Dyosifi tingà Dyékob

¹ Na Dyékob tamnè di Kanaan, i banwe i gumnè i maan.

² Na ani i santulen gablà i dad ngà Dyékob.

Na tasfalò fitu fali Dyosif, na tnabengan i dad twegen mifat i dad lmanaf i màla. Na dad twegen ani dad ngà di dademe yaan Dyékob dunan Bilha na Silfa. Satu duh, salu Dyosif di maan, du tulenankenen gablà di sasè nimò i dad flanekan.

³ Na Israél, dunan Dyékob, di kdee dad ngaan, Dyosif i toon kando, du silang sut Dyosif di tatoo tua. Taman fimoan i too fye baweh tahà klaweh ku Dyosif, gal lafin di tah saulan.

⁴ Na di kgadè dad flanek Dyosif, too kenen kando i màla mdatah fa di kakdon dale, mnang nawala kenen, na landè fye ktalùla di kenen.

⁵ Di satu butang, kamna Dyosif. Na di ktulenan i dad flanekan lagi gablà di knan, too lumban fa i knang nawala kenen,

⁶ du manan, “Fanlingeyu gablà di knagu.

⁷ Kdee ito mimò di nligo, na bnatangito dad fali tamgateh. Na makto tadag i deg bnatang, na i gamu bnatang samlibut i deg bnatang, na lkuad ale du nafèla.”

8 Na man i dad flanekan lagi, manla, “Tay, man nawam kè ku ge kadang i ulu magot gami?” Na too matnù i knang nawala kenen, du mdà di knan na i ktulenan dun di dale.

9 Na satu butang lêman kamna Dyosif, na tulenan di dad flanekan lagi, manan, “Fanlingeyu, lêman agu kamna. Na ani knagu, i duh, bulen, na sfalò satu blatik lkuad di munagu, du nafela agu.”

10 Di ktulenan i knan di maan, nngak kenen i maan Dyékob manan, “Tan kè i gumtatek i knam ani? Kayeam man kè ku agu, na yéam, na i dad flanekam, slame gami kadang lkuad di munam du mafè ge?”

11 Na dad flanek Dyosif ani, too mingà nawala kenen, bay i maan fadlug faldam ku tan i gumtatek i knan.

I kafablila Dyosif

12 Na satu duh, salu dad flanek Dyosif mdadong di Sikim, du ftebla dad lmanaf i màla.

13 Na talù Dyékob di ku Dyosif, manan, “Tò, ditù i dad flanekam di Sikim, du guftebla i dad lmanaf. Laloam ale du nlauyam.” Tmimel Dyosif manan, “Hae mà, fakay sa.”

14 Na man Dyékob, “Toom ale nlauy, du neyem ku fye kagkahla.” Na neyem fa i dad lmanaf nifatla. Kafnge én, samfulê ge du fye gadègu i kagkahla. Taman mdà Dyosif di banwe Hibron salu di Sikim. Na di kakelan di Sikim,

15 nun to mite kenen lamngab di gal gufteb i dad lmanaf, du fanngabalani i dad flanekan. Na snalek i to ani Dyosif, manan, “Tan i fanngabalam?”

16 Na tmimel Dyosif, manan, “Fanngabalgu i dad flanekgu. Gadeam kè ku nè gusablà guftebla i dad lmanaf?”

17 Man i to én, manan, “Dini ale di muna, bay lingegu i manla mili ale kun di banwe Dotan.” Di kaklinge Dyosif ani, fadlug kenen salu di Dotan, na ditù gumiten i dad flanekan.

18 Na balù mawag fa Dyosif, tateen kenen i dad flanekan, na fandamla ku tan kibòla mati kenen.

19 Na stulen ale manla, “Tadéén i to gal kamna.

20 Faflal ito, fnatiito kenen na ftatek di satu mngalam sol landè yéél. Manito kadang fnati i lmanaf di bnas. Hae, neyeito sa kun, ku gdochò i dad knan.”

21 Kaklinge Rubén i gman i dademe dad flanekan, kayean ku tnabengan Dyosif. Taman manan, “Nangito fnati.

22 Nangito fatduk. Tatiito alò ftatek di gumn-galam sol landè yéél dini di banwe landè to.” Na man Rubén ani, du kayean falwà kadang Dyosif, na neben mulê di maan.

23 Taman di kakel Dyosif di dad flanekan atù gine, ktusla i too fye baweh klaweh lafinan di tah.

24 Kafnge én, nebela kenen di mngalam sollandè yéél, na ftatekla kenen di lam.

25 Kafngela mimò dun ani, di slengla kmaan, teenla dad to sbayad i dad bel Ismaél, mlius déén fdu di banwe Galaad. Na nun lulenla dad fablila di tah dad kamélla, dad anag, na dad bulung mdà di kayu, du nebela di banwe Idyif.

26 Na man Dyuda di dad dademe flanekan, manan, “Ku fnatiito na buniito, landè sa kagweito.

²⁷ Kabay fye fa, ku fabliito di dad bel Ismaél atù. Là sa fakay ku fnatiito, du kenen sa flanekito na alò satu maito.” Na masnagin i nawala di fandam Dyuda.

²⁸ Taman di kakel i dad to sbayad, i mnè di banwe Midian, i dad flanek Dyosif mlakun kenen di tah, na fablila kenen. Alò lwe falò batu salafì i kbayad i dad bel Ismaél kenen. Na di kafablila kenen, fagin i dad to sbayad di Idyif.

²⁹ Du là gakuf Rubén di kafablila ku Dyosif, taman salu di mngalam sol, du fanan falwà Dyosif, bay landè teenan to ditù di lam. Taman knaséan i saulan, du mdà di sasè kliduan.

³⁰ Na salu kenen di dad flanekan, na manan, “Là sa déén Dyosif. Tan i kibògu?”

³¹ Kafnge én, fnatila i kambing na lnabla i klaweh Dyosif di litè kambing ani gine.

³² Na nebela i too fye klaweh Dyosif ani mulê di màla, na manla, “Teenmi i klaweh ani. Ise kè klaweh Dyosif?”

³³ Na dilè Dyékob i klaweh én, na manan, “Hae, ku Dyosif ani. Nun kè beg lmanaf di bnas mati kenen, na sankan i lawehan.”

³⁴ Na knasè Dyékob i klawehan na dmaféng i saku, du gufiten i too sassè klidù nawan ku Dyosif. Na too mlo là gwe di nawan i kliduan.

³⁵ Na i kdee dad ngaan lagi na libun, salu di kenen du mlala kenen du fye magwè klidù i nawan. Kabay baligan man, “Du tamati sa Dyosif, là magwè di nawagu i klidùgu kel di kfatigu.” Taman fadlug mngel Dyékob ku Dyosif.

³⁶ Na samfuleito di ku Dyosif na i dad to mdà di Midian. Di kakella di banwe Idyif, fablila Dyosif

di ku Fotifar i satu ganlal Faraon, i harì di banwe Idyif. Na Fotifar ani ulu di dad sundalu gal munung i bong gumnè Faraon.

39

Dyosif na yaan Fotifar

¹ Na di kebe i dad bel Ismaél ku Dyosif ditù di banwe Idyif, fablila ku Fotifar. Fotifar ani satu ganlal Faraon, i harì di Idyif, na kenen ulu di dad sundalun.

² Kabay Dwata i Amu, samnagin ku Dyosif, na i kdee nimoan slame fye. Na mnè kenen di gumnè i amun, Fotifar, to mdà di Idyif, du nlifan déén.

³ Na teen Fotifar samnagin Dwata i Amu ku Dyosif. Hae, du mdà di kasnagin i Dwata kenen, én duenan too fye kgimoan i kdee nimoan.

⁴ Taman too lehew Fotifar kenen, na nimoan kenen lifanan gal tmabeng kenen. Nimoan kenen to gusmaligan i kdee dad to di gumnean na i kdee dad nfunan.

⁵ Na mdà én, fagu di ku Dyosif, banlé Dwata kafye Fotifar, taman matnù i nfunan, balù di gumnean ku demen di dad fulen demen i dad lmanafan.

⁶ Di ku Dyosif i gusmaligan i kdee nfunan, na du saligan i kdee di kenen, landè dademe fandaman galwà di kakaanan. Na Dyosif satu too fye baweh lagi na mgal i lawehan.

⁷ Taman là mlo, i yaan Fotifar mibal ku Dyosif, na manan kenen, “Sasatu ite milè.”

⁸ Kabay là mayè Dyosif, na tnimelan, manan, “Landè dademe fandam i amugu, du deg sa i lifanan. Na i kdee nfunan tagsaligan di deg.

9 Sadi salngad i glalgu di kenen glal dini di gumnean ani. Na landè dini i klenan deg galwà ge, du ge sa i yaanan. Taman là agu mayè mimò i too sasè nimò, du là fakay ku gamsalà agu di Dwata.”

10 Na balù kat i duh too nlak yaan Fotifar Dyosif mimò knayè i lawehan, laan fanlinge, na laan nagin i knayè libun ani.

11 Kabay di satu duh, fusuk Dyosif di lam i gumnè én, du mimò i nimoan, na gaslà i ndè dademe dad lifan déén.

12 Kite i yaan Fotifar kenen, nafasan di lafin klawehan, na manan, “Magin ge deg milè.” Kagmanan ani, gtagak Dyosif i lafin klawehan di kmal i libun ani, du mila di gumnè.

13 Di kite yaan Fotifar i tnagak Dyosif i saulan na mila,

14 tlon i dad dademe lifan i mimò di gumnean, na manan di dale, “Neyeyu, i to Hibru tanebe i yaangu dini, fyaan gami. Fusuk kenen di sibaygu gine, du kayean mimò i knayean di deg, bay mkit agu.

15 Di kaklingen i kitgu, mila kenen na gtagakan i saulan ani.”

16 Na busek yaan Fotifar i saul Dyosif kel di kulê i yaanan.

17 Na kakel i yaanan salngad i santulenan kenen, manan, “I lifan Hibru i tanebem dini, fusuk kenen di sibaygu, du kayean mimò sasè di deg.

18 Kabay, mkit agu, na taman gila na gtagakan i saulan ani.”

19 Di kaklinge amu Dyosif i gman yaanan gablà di nimoan, too sasè i kaflabean ku Dyosif.

²⁰ Taman fakfean Dyosif na fbilangguan, fasbool di dad to bnilanggù i harì. Kabay klon déen di bilanggù,

²¹ là tlag kasnagin Dwata i Amu di kenen, na i kakdon landè kgilin fiten ku Dyosif, du balù i to gal munung i bilanggù too lehew ku Dyosif.

²² Taman blén ku Dyosif glal mebe i kdee dad to bnilanggù, na balù i kdee nimò di lam i bilanggù kenen mebe.

²³ Na du Dyosif i magot i kdee di lam i bilanggù, landè ksamuk i nawa i to gal munung. Hae, du Dwata sa i samnagin ku Dyosif, taman slame fye i kdee nimoan.

40

Dad kna i dad to bnilanggù

¹ Kafnge én, nun satu lifan i harì di Idyif, i gal mebe i binun di kenen, na nun satu lifanan gal tmaga fan. Na satu duh gamsalà ale di amula, dunan harì di Idyif.

² Na too flabè Faraon di lwe to ganlal ani.

³ Taman fbilangguan ale ditù di gumnè i ulu di dad to gal munung déen di gumilanggù ku Dyosif.

⁴ Na Dyosif blé i ulu di dad gal munung, di dad ganlal atù gine, du kenen mgimò saligla. Na too mlo ale bnilanggù déen.

⁵ Na satu butang, kamna i to gal mebe binu, na kamna i to gal tmaga fan, na sahal i knala, na sahal i gumtatek i knala.

⁶ Na di klauy Dyosif dale di flafus, dilean sebe nun gamsamuk nawala.

⁷ Taman snalekan ale, “Tan kè i gamsamuk i nawayu?”

⁸ Tmimel ale, manla, “Kamna gami, bay landè gamtulen gami ku tan i gumtatek i dad knami ani.” Na man Dyosif, “Alò Dwata fakay mlé gnagan di satu to, du fye kenen mubad i dad kna. Na sa kun, ku fakay tulenyu deg ku tan i knayu.”

⁹ Na i gal mebe binu i muna tmulen i knan ku Dyosif, manan, “Ani i knagu, teengu di munagu i walad grép,

¹⁰ na di walad atù nun tlu fangan funa dmoon, mulek, munge, na mbaling taga i dad bungen.

¹¹ Na i tabù Faraon nagotgu, na kafnge én, mifò agu i dad bunge grép, na fanlàgu i yéélan di tabù, na blégu tabù ku Faraon.”

¹² Na man Dyosif, “Gadègu i gumtatek i knam ani, na ani i dunan, i tlu fanga gumtatekan tlu duh.

¹³ Du kubu kadang i tlu duh, fatlo ge Faraon, na nlifetan i salaam, falwaan ge di bilanggù, na fasfuléan ge di tagnè nimoam. Léman ge mebe i binu di kenen.

¹⁴ Kadang di kafye kagkaham lêman, toom agu fandam, na kandom agu. Begam tnulen Faraon gablà di deg, du fye began agu falwà di bilanggù ani.

¹⁵ Hae, du tì agu tangal mdà di mawag banwe i gumnèmi gami dad to Hibru, na balù landè mgimògu sasè dini, bay knean dini agu bnilanggù di banwe Idyif.”

¹⁶ Na di kaklinge i to gal tmaga fan i harì, too fye gumtatek i kna i to gal mebe binu, manan di ku Dyosif, “Nun sa deg kna. Smudù agu kun i tlu balyas fan.

¹⁷ I balyas too sangal tah nun dee bung fan kene Faraon, bay knaan i dad anuk di bnas.”

18 Na tmimel Dyosif kenen, manan, “Ani i gumattek i knam, i tlu balyas dunan tlu duh.

19 Kafnge tlu duh fatlo ge Faraon, na faklangan i ulum, fatlawéngan i laweham di kayu, na ungadam knaan i dad anuk di bnas.”

20 Na di gatlun duh, fimò Faraon i fista i kdee dad ton nun glal, du duh ksutan. Na fatlon i to gal mebe i binu na i to gal tmaga fan ditù di muna i dad dademe ganlalan.

21 Na i to gal mebe binu, fasfulé Faraon di tagnè nimoan, na lêman kenen mebe binu di ku Faraon.

22 Kabay i to gal tmaga fan, fatlawéng Faraon. Na i kdee gman Dyosif di dale tagdohò.

23 Kabay i to gal mebe binu gamlifet ku Dyosif.

41

I kna Faraon

1 Na kakubu i lwe fali, kamna Faraon. Na di knan, di slengan tadag di kilil i yéél dnagit Nilu,

2 nun fitu baka too fye baweh na too mabù msut mdà di yéél, na mteb ale i dad sabat di kililan.

3 Kafnge én, lêman nun fitu baka msut mdà di yéél Nilu, bay too sasè baweh na too lahan, na samdan ale tadag di dad baka mabù di kilil i yéél.

4 Na knaan i dad baka lahan atù gine, i dad baka mabù. Kafnge én, tagukat Faraon.

5 Kabay lêman gkudang kenen, na lêman kamna. Na di knan teenan sbung fali dnagit trigu, na di skigan nun fitu tlangan, na too malbang na too fye baweh.

6 Là mlo nan, nun tmabò fitu tlanga, bay kufas mdà di too mgal na too minit i nus mbal fdu di banwe gulandè to.

⁷ Na fanlo i fitu tlanga kufas gine, i fitu tlanga i too malbang. Kafnge én, mukat Faraon, na gadean kamna.

⁸ Kabay, di kaflafusan too msamuk i nawa Faraon mdà di knan. Taman fngén i kdee dad to fulung mubad i kna, na dademe dad fulung faldam déén di banwe Idyif. Tulenan dale i dad knan, bay landè balù satu di dale i gamtulenkenen ku tan i gumtatek i dad knan.

⁹ Kafnge én, man i to gal mebe i binu ku Faraon, manan, “Amu, ani gafaldamgu gablà di salàgu di muna.

¹⁰ Muna fa, flabè ge di deg na di to gal tmaga fan, na fbilangguam gami, di gumnè i ulu di dad sundalu i gal munung.

¹¹ Na satu kifu kamna gami, bay i gumtatek i knami sahal.

¹² Na nun satu sawang lagi Hibru ditù, lifan i ulu i dad sundalu gal munung i bong gumneam ani gbol di gami. Na tulenmi kenen i knami, na nubadan di gami.

¹³ Na kdee i gmanan too gdòhò, du agu gasfulé di tagnè nimò, na i to gal tmaga fan fatlawéngam.”

¹⁴ Taman di kgadè Faraon ani, fngén Dyosif, na gasilla falwà di bilanggù. Di kafnge Dyosif mdis i kumin, na gamgili i klawehan, salu kenen di muna i hari.

¹⁵ Na man Faraon ku Dyosif, “Satu butang kamna agu, na landè to gamtulen deg ku tan i gumtatekan. Kabay lingegu, ge gamgubad i dad kna.”

¹⁶ Tmimel Dyosif, “I kfulung mubad i dad kna ise mdà di deg, bay alò Dwata gafgadè ge i gumtatekan, du fye nun gufyem.”

17 Na man Faraon, “Kamna agu tadaq agu di kilil i yéél Nilu, na slenggu tadaq déén,

18 nun fitu baka too mabù na fye baweh, msut mdà di yéél, na mteb sabat di killil i yéél ani gine.

19 Na lêman nun fitu baka msut mdà di yéél, bay too lahan na sasè baweh. Lâgulmen mite i too sasè klahan dad baka ani dini di banwe Idyif.

20 Kafnge én, knaan dad baka lahan i dad fitu baka mabù.

21 Kabay balù mtila knaan, sadi landè knaanla, du lahan fa di kitegu dun. Kafnge én, gukat agu.

22 “Na lêman agu kamna, na teengu satu fali dnagit trigu, na fitu tlanga tmabò di skigan, na too malbang na fye baweh.

23 Kafnge én, lêmangu teen i fitu tlanga tmabò, bay mlanas na kufas tlangan, mdà di too mgal na minit i nus, mbal fdu di banwe gulandè to.

24 Na fanlo i dad fitu tlanga kufas ani gine, i dad fitu tlanga too malabang. Na tulengu dad knagu ani, di dad to fulung mubad i dad kna, kabay landè di dale gmadè mubad dun.”

25 Na man Dyosif di ku Faraon, “I lwe dad knam ani, satu alò gumtatekan. Tafgadè Dwata ge i fanan nimò.

26 I fitu too mabù baka, na fitu tlanga fali malbang, i gumtatekan fitu fali. Nun alò satu gumtatek i dad knam.

27 Na i fitu baka lahan gamtadol i fitu baka mabù, na i dad fitu tlanga i fali kufas, mdà di kgal na kinit i nus, fdu di banwe gulandè to, i gumtatekan fitu fali bong bitil.

28 “I gmangu di ge gine, too glut mkel kadang. Tafgadè Dwata ge i fanan nimò.

29 Du lam i fitu fali ani kadang, too bong gwè i dad to ulê i dad flala. Taman too lugel di clamang banwe Idyif klo fitu fali.

30 Kabay kakubu én, kel i fitu fali bong kbitil, na mdà di kbitil ani, i fitu fali i too lugel tamaglifet nan, du i banwe Idyif too malmo mdà di kbitil.

31 Hae, i too lugel tamaglifet kadang, du too maflayam kadang, du mdà di bong kbitil ani.

32 Na Faraon, fakna ge Dwata lwe dulê, du fye glabatam kenen sa too mimò kdee ani, na dno-hoan là mlo ani.

33 “Taman fye ku fatlagad ge. Fye ku malék ge i to too fulung faldam, na too nun kaglabatan, na blém kenen i glal mebe i clamang banwe Idyif ani.

34 Na fye ku malék ge dademe ganlal, du ale mwè kadang i glime alel, ku gafat dad fla i dad to di clamang Idyif, di klo i fitu fali i too lugel.

35 Dekam ale too mwè i glime alel ani, klo i too lugel ani kadang, na blém di dale i glal samtifun, na musek i ulê i dad fla di kat man satu syudad, na funungla.

36 Na i dad busekla atù, i knaan i dad to di kakel i fitu fali kbitil dini di banwe Idyif, du fye là mati i dad to mdà di kalnusla.”

I kablé Faraon ku Dyosif glal di banwe Idyif

37 Na agin Faraon na i dademe dad ganlalan di fandam Dyosif.

38 Taman man i harì di dale, “Landè to fakayito teen fye fa di ku Dyosif ani, du Dwata samnagin kenen.”

39 Na man i harì di ku Dyosif, “Du tafgadè Dwata di ge gablà di kdee i fan kel ani, landè dademe to

too fulung faldam na too nun kaglabatan salngad ge.

⁴⁰ Taman blégu ge glal di banwe ani. Na balù tan i dekam i dad to, too ale mimen. Alò deg mdatah di ge, du deg sa i harì.”

Dyosif mgimò satu ganlal di Idyif

⁴¹ Fadlug talù Faraon di ku Dyosif, manan, “Ani nalékta ge du mgimò gubirnador di klamang banwe Idyif.”

⁴² Kafnge én, nwè i harì i tising di tnaloan, na falsakan di tnalò Dyosif, du ilè kenen mgimò ulu. Na falsakan i too mabtas klaweh, na faslan i sla blawen.

⁴³ Na fsakayan kenen i snakay gal dyol i kudà, gusmakay i mdatah salig i harì, na nun dad to dekan di muna Dyosif, du ale sa mkit, manla, “Falohyu kenen magu.” Na taman Dyosif i mgimò i gubrnador di klamang banwe Idyif.

⁴⁴ Na lêman man i harì di ku Dyosif, “Balù deg sa i harì, bay là fakay ku i dad togu dini di banwe Idyif, mimò balù tan ku laam ale faloh.”

⁴⁵ Na tanlas i harì dagit Dyosif, na dnagitan kenen Safénat Faniya. Fafwean kenen yaan i libun dnagit ku Asénat, i maan dnagit ku Fotiféras. Fotiféras ani, i mebe i dad to mangamfù di duh, déén di banwe On. Na du tagubirnador Dyosif, magu kenen dumeye i klamang banwe Idyif.

⁴⁶ Na Dyosif tlu falò fali i ktuan di kablé i harì di kenén glal. Na mdà Dyosif di muna i harì, du lamngab na tlang kenen di kdee dad banwe di klamang banwe Idyif.

⁴⁷ Na klo i fitu fali, too bong ulê i fla.

48 Na fastifun Dyosif i lime alel di ulê i fla i dad to, na fbusekan di dad kat man satu syudad di klamang banwe Idyif. Na di kat man satu syudad nun santifun na busekla fdu di dee nligo di glibut di dale.

49 Na too bong tafastifun Dyosif, i kalbongan gambet i falak di mahin, du là gagan i mse dun du too bong. Ani duen tlag Dyosif mse dun, du too bong.

50 Na di là fa kel i kbitil, nun lwe dad ngà Dyosif lagi, du mngà Asénat.

51 Dnagit Dyosif i twege dunan Manasas, du manan, “Flana Dwata di deg i kaflayamgu di muna, na klidù nawagu i màgu na i dad gakedgu.”

52 Na dnagitan i twali dunan Ifraim, du manan, “Tablé Dwata di deg dad ngà dini di banwe ani, di gunun kaflayamgu.”

53-54 Too glut sa i gman Dyosif, du di kakubu i fitu fali i too nun ulê i dad fla, tambù i bong kbitil. I kbitil ani, galngab di dad dademe banwe, bay nun bong kakaan di banwe Idyif.

55 Na ku too bitil i dad to di Idyif, mni ale knaanla di harìla. Kabay manan di dale, “Ditù gamu di ku Dyosif, na nimenu i dekan gamu.”

56 Di kbel i kbitil di klamang banwe Idyif, fukà Dyosif i dad gusamtifun i fali trigu, nafafablin i fali di dad to mnè di Idyif, du too sè i kbitil.

57 Na du too sè i kbitil di klamang banwe, balù i dad to di dademe banwe salu ale di Idyif, du mayad ale fali di ku Dyosif.

Iksalu dad flanek Dyosif di banwe Idyif

¹ Na di kaklinge Dyékob, i mà Dyosif, nun sbung fali dnagit trigu di Idyif, manan di dad ngaan lagi, “Tan kè duenyu là mngabal i kakaanito?”

² Lingegu nun bong fali di Idyif. Salu gamu gito ditù du mayad gamu, du fye là ito mati malnus.”

³ Taman i sfalò twege Dyosif, salu di Idyif du mayad fali.

⁴ Kabay i twalila, i dnagit ku Bénhamin, là fagin Dyékob, du likò kenen ken nun sasè gaslokan.

⁵ Na du nkel i kbitil di banwela Kanaan, én i duen dad ngà Dyékob salu di Idyif, magin i dee dad dademe to, du mayad ale fali.

⁶ Na du Dyosif i gubirnador di banwe Idyif, kenen i fabli fali di kdee dad to di dademe banwe. Na di kakel i dad flanekan, lkuad ale di munan, du mafè ale kenen.

⁷ Na di kite Dyosif dale, nilean ku simto ale, bay flingu i laan ale dilè. Na too faltê talù di dad flanekan ani, manan, “Tanè gufduyu?” Na tmimel ale, manla, “Fdu gami di banwe Kanaan, na salu gami dini du mayad fali.”

⁸ Na balù nilè ale Dyosif, làla kenen dilè.

⁹ Na gafaldam Dyosif i dad knan di muna, gablà di dale, na manan di dale, “Ise kè duenyu salu dini du gamu i dad galmeye, na neyeyu ku nun gumlungay i banwemi ani, du fye fnisanyu gami.”

¹⁰ Tmimel ale, “Amumi, tabyà di ge, ise gami sa dad galmeye, bay gami dad lifanam. Alò gami salu dini du mayad gami fali.

¹¹ Kdeemi ani saflanek, satu i màmi. Ise sa ku meye gami i gumlungay i banweyu, bay gami sa dad fye to.”

¹² Man Dyosif, “E là, là agu faglut i manyu. I duenyu salu dini, du neyeyu ku tan gumlungay i banwemi.”

¹³ Kaklingela ani, manla, “Di muna, i dad li-fanam ani, sfalò lwe gami saflanek di satu mà, na mnè kenen di banwe Kanaan. Na i sangal twalimi ditù kenen di saféd i màmi, na satu flanekmi tamati.”

¹⁴ Na man Dyosif di dale, “E, glut i mangu, gamu sa dad to galmeye.

¹⁵ Kabay ani i nimògu, du fye gadègu ku glut i manyu ku là. Fagu di dagit i harì, mangu di gamu, là gamu fakay mulê di banweyuu, silang ku i twaliyu salu dini.

¹⁶ Falohgu satu di gamu mulê, du nngén kenen, bay fbilanggùgu i dademe di gamu, kel i kgadègu ku glut i manyu. Ku là glut i manyu, mangu fagu di dagit i harì, gadègu kadang, gamu sa salu dini duenan, du neyeyu ku tan i gumlungay i banwemi, du fye fnisanyu.”

¹⁷ Di kagmanan ani bnilangguan ale tlu duh.

¹⁸ Di kakubu tlu duh man Dyosif di dale, “Too nun klikògu i Dwata, taman là gamu sa fnati ku nimenyu i mangu.

¹⁹ Ku glut i manyu, satu di gamu bnilanggù fa dini, na i dademe mulê, na mebe i fali bnayadyu, du fye là mati malayyu di kalnus.

²⁰ Kabay tooyu fagin i twaliyu samfulê di deg, du fye gadègu ku glut i gmanyu deg. Na ku glut, làta gamu fafati.” Na naginla i gman Dyosif ani.

²¹ Kafnge én, stulen i saflanek, manla, “Ani kè i balas di gito di mgimoito di flanekito Dyosif. Du di kafakdon na di kafnin di gito tabeng, na balù

teen ito i kaflayaman, là ito flinge. Ani duenan nun kaflayam ani kel di gito.”

²² Na man Rubén, “Mangu gamu di muna, nangyu fatduk, bay làyu agu fanlinge. Taman ani i duenan nun kaflayamito, du mdà di kfatin.”

²³ Na glabat Dyosif i kdee kastulenla ani gine, bay làla gadè dun, du nun to mubad i talùla Hibrù di ku Dyosif, na lê nun mubad i taluan, i talù dad to di Idyif di dale.

²⁴ Kafnge én, tnagakan ale du fan mngel, mdà di bong klidù nawan. Na di kagtaluau lêman, samfulê di dale. Nalék Dyosif Simyon ftagak di bilanggù, na fbakusan di muna i kdeela.

I kulê dad flanek Dyosif

²⁵ Di fan kdà i dad flanekan mulê, dek Dyosif i saligan, manan, “Fananoam dad sakula fali, na fuléam i filakla, bay bunim di gsen tah i saku i kat satu dale, na banléam ale bnatula di kagula.” Na nimen i lifan Dyosif i dekan kenen.

²⁶ Kafnge én, lulen i dad flanekan i falila di dad dongkila, na mdà ale mulê.

²⁷ Na kakella di gukudangla di satu butang, satu di dale mukal i sakun, du fankaanan i dongki, na teenan i filakan di tah i sakun.

²⁸ Na tlon i dad flanekan, manan, “I filak bayadgu i fali tagani sa di tah sakugu ani, tafulê di deg.” Kaklingela ani makto i nawala, na too ale likò na stulen ale, manla, “Tan i gamu fandam i mgimò Dwata di gito ani?”

²⁹ Kakella di gumnè i màla di Kanaan, tulenla kenen i kdee mgimò di dale di klola ditù di banwe Idyif, manla,

30 “I gubirnador di Idyif too faltê talù di gami, na dnalamen gami, gami salu ditù kun, du neyemi i banwela, du fye fnisanmi.

31 Kabay tnimelmi, ‘Ise gami i dad galmeye, du landè sasè duenmi salu dini.’

32 Tnulenmi kenen, sfalò lwe gami saflanek, na satu i màmi. Satu i twalimi tamati, na i sangal twalimi ditù kenen di saféd i màmi, déén di banwe Kanaan. Ani gmanmi di kenen.

33 Kabay man i gubirnador di gami, ‘Ani i nimògu, du fye gadègu ku glut i manyu ku là. Satu di gamu bnilanggù dini, na i dademe gamu mulê, na mebe gamu fali bnayadyu, du fye là mati malayyu di kalnus.

34 Kabay faginyu dini i twaliyu, du fye gadègu ise gamu i dad galmeye, bay glut i gmanyu, na landè sasè duenyu salu dini. Na fulègu di gamu satu flanekyu, na fakay gamu mayad dini di banwe Idyif.’ Én gman i gubirnador di gami.”

35 Kafnge én, di kukal i dademe dad saflanek i sakula, teenla di kat satu sakula i filak bayadla i fali. Na di kitela i filak, Dyékob na kdee dad ngaan too ale likò.

36 Na man i màla, “Fagu di gamu, tatì lana i dademe dad ngàgu. Tamati Dyosif, na Simyon tatnagakyu ditù di Idyif, na ani lêmangu kayè ku faginyu Bénhamin. Tooyu agu banlé kaflayam.”

37 Na tmimel Rubén i maan, manan, “Mà, nang ge mlidù, agu sa mifat ku Bénhamin. Na ku làgu kenen gebe samfulê, fakayam fnati i lwe dad ngàgu lagi, bay toogu nebe kenen samfulê di ge.”

38 Kabay man Dyékob, “Làgu faloh i tingàgu lagi ani magin gamu. I twegen tamati, na kenen alò

i gdè. Du ku nun sasè gaslokan di dalanyu, én gamfati deg di bong klidù nawagu kenen.”

43

Faloh Dyékob Bénhamin salu di Idyif

¹ Na too matnù i kbitil di banwe Kanaan.

² Na di kti fali trigu nebe dad ngaan mdà di Idyif, man Dyékob di dale, “Samfulê gamu di Idyif, na mayad gamu gito fali.”

³ Tmimel Dyuda, manan, “I to atù laan gami fasfulê ditù di kenen, silang ku faginmi i twalimi.

⁴ Ku faginam gami moon Bénhamin, na salu gami ditù mayad fali.

⁵ Kabay ku laam faloh kenen magin gami, landè kibòmi salu ditù, du i to atù toon man gami nang samfulê di kenen, silang ku faginmi i twalimi.”

⁶ Tmimel Israél, dunan Dyékob, manan, “Tan kè duenyu tmulen kenen nun twaliyu? Too gamu mlé deg ksamuk nawa.”

⁷ Tmimel ale, “I duenmi tmulen kenen, du fnad-lugan snalek gablè di gami na i dad malaymi. Snalekan, manan, ‘Mto fa kè i màyu sadni? Na nun fa dademe flanekyu?’ Tatì alò tnimelmi i dad salekan. Làmi sa fandam ku manan gami too fagin i twalimi ani samfulê di kenen.”

⁸ Na man Dyuda di maan, “Faginam gami twalimi Bénhamin, du fye mdà gami nan, du fye kdee ito, na i dad ngaito là mati malnus.

⁹ Agu sa mifat ku Bénhamin, én i fakangta ge. Na ku làgu gebe samfulê, agu sa kmakif i salàgu, kel di kfatigu.

¹⁰ Ku laam klen moon i kmanmi dun di ge, na balù talwe dulê gami nan moon samfulê di Idyif.”

11 Na man i màla, “Ku landè dademe kfagu fakay nan, bay mebe gamu i dad too fye bunge di tanaito, du bléyu di gubirnador atù. Mebe gamu dad bulung mdà di kayu, tukay tnab, dad anag, na dad bunge i dad kayu fistasio na aleméndras.

12 Na nebeyu i filak fulê di gamu, na tananùyu fa salngad i kbong filak di muna nebeyu. Na fulêyu i fisus i teenyu di tah i sakuyu, du ken gsalà i gumkahla dun.

13 Na faginyu sa nan i twaliyu, na faflal gamu samfulê di to di Idyif.

14 Na drmasal agu di Dwata Too Mtulus, du fye too nun kakdo i ganlal gamu, na falohan moon i twegeyu Simyon na Bénhamin magin gamu mulê. Kabay ku ani kfagu Dwata mwè i dad ngàgu ani di dagu, kaman sa!”

15 Taman faflal mdà dad ngà Dyékob salu di Idyif, na faginla Bénhamin, na nebela i bong filak gine, na i dad bléla ku Dyosif. Kakella ditù, salu ale di kenen.

16 Na di kite Dyosifi twalin Bénhamin magin dale, manan di saligan, “Faginam dad lagi ani ditù di gumnègu. Kmatê ge lmanaf na tnagayu, na mimò gamu knaan, du kmaan ale kadang di safédgu di ltu duh ani.”

17 Na mimen i saligan, na faginan i dad flanek Dyosif ditù di gumnean.

18 Na di kfagin dale ditù di gumnè Dyosif, too ale likò, na stulen ale, manla, “Faginan ito dini, du mdà di filak fulê na gkah di lam i sakuito. Kenan ito kanfè, na nimoan ito dad lifanan, na nwean dad dongkiito.”

19 Taman kakella di gufusuk i gumnè Dyosif, manla di saligan, manla,

20 “Tabyà, begam gami fanlinge. Salu gami dini di muna, du mayad fali.

21 Na di dalanmi mulê, gilè gami di dalan, na nukalmi sakumi na teenmi filak i bayadmi fali di lam i sakumi. Na taman lêmanmi nebe samfulê.

22 Na nebemi dademe filak du bayadmi lêman fali. Làmi gadè ku simto mkah filakmi déén di sakumi.”

23 Na tmimel i salig ani, manan, “Nangyu fsamuk i nawayu, na nang gamu likò. I Dwata fnangamfuyu na i màyu i too mkah kè filak di lam sakuyu. Gamu sa mfun dun, du tagamdawat agu sa i filak bayadyu fali.”

Kafnge én,fafngé i salig ani Simyon mdà di bilanggù, na faginan déén di dale.

24 Na fagin ale i salig Dyosif di lam i gumnè, na banlén ale yéél du alob i blila, na fafkaanan i dad dongkila.

25 Na tulenan dale, kmaan ale kadang di saféd Dyosif. Taman di klola fatan, fnatlagadla i bléla kenen.

26 Di kulê Dyosif, bléla nan dad nebela kenen, na lkuad ale di munan, du nafèla kenen.

27 Na snalek ale Dyosif, manan, “Tan i kagkahyu? Na di muna, i kdiniyu, tulenyu gablà di màyu. Na man, i màyu too tua, tan i kagkahan, mto fa kenen?”

28 Na tmimel ale, manla, “I màmi i lifanam, mgal sa fa beg.” Na lêman ale lkuad, du nafèla kenen.

29 Na di kfalê Dyosif, teenan i twalin Bénhamin, too tingà i yéan, na manan, “Ani kè i sangal twaliyu

i gmanyu deg?” Na léan man ku Bénamin, “Tò, kayègu ku Dwata i mlé di ge kafye.”

³⁰ Kafnge én, fan mngel Dyosif, du bong kakdon i twalin, na too nun klehewan di kiten kenen. Taman du là gadnanan i kngelan, gasilan ale tnegak déén, na fusuk di lam i sibayan na mngel.

³¹ Kafnge én, di kagadnanan i lwakan, naloban i bawehan, na samfulê di safédla, na manan di dad saligan, “Malel gamu i knaan.”

³² Stani i dad gukmaanla, du mahal i lamisa Dyosif, na i dad flanekan lê mahal i dale lamisa, na lê mahal i lamisa i gukmaan i dad to di Idyif, i dademela kmaan, du i dad to di Idyif ani, i ukumla là ale mayè kmaan di saféd i dad to Hibru, du too sasè di dale.

³³ I lamisa gukmaan i dad flanek Dyosif, déén di muna i kenen gukmaan. Na snadfel Dyosif ale fsudeng, fandà di twege kel di sangal twali. Na di kitela i kibò fsudeng dale, seye ale du too ale tikeng.

³⁴ Fafwè Dyosif i knaan i dad flanekan di lamisa gukmaanan. Na di kdeela,fafalbongan alel Bénamin lime dulê i kalbongan. Na kdeela kmaan, na minum kel di kabsolla. Na too ale lehew klola kmaan na minum.

44

I tabù Dyosif

¹ Na di kafngela kmaan man Dyosif di saligan, “Fananoam i dad saku i dad lagi ani kalbong i gagán nebe i dad dongkila. Kafdu én, fuléam kdee filak nebela, na fkaham di tah di lam i saku i kat satu dale.

² Na di kafkaham kadang i filak di lam i saku i twalila, fakufam i tabùgu salafi.” Na nimen i salig Dyosif i dekan kenen.

³ Na di kwal én too flafus, fdaan i dad saflanek ani.

⁴ Di là ale fa too mawag di banwe én, man Dyosif di saligan, “Faflal ge, laloam ale. Na di kgumaham dale tulenam dale i mangu ani, manam, ‘Tan kè duenyu malas sasè di kafye mgimò i ganlal di gamu?

⁵ Tan kè duenyu tmaku i tabù salafi? I tabù én galan guminum, na galan gumeye fye gadean ku tan knayè i Dwata. I nimòyu ani too sasè.’ ”

⁶ Na di kgumah i salig dale, tulenan dale i kdee gman Dyosif.

⁷ Kabay tmimel ale, manla, “Tabyà, tulenam gami tan kè duenam mangman ani? Gami i dad lifanan, là gami sa mimò én, làmi sa tnaku i tabù i ganlal.

⁸ Gafaldamam sa kè i kasfulêmi di banwe Kanaan, i filak teenmi di lam i dad sakumi fulêmi sa. Taman tan ku mayè gami tmaku i salafi ku demen blawen di gumnè amum?

⁹ Tabyà ku teenam i tabù én di satu di gami, fakayam fnati, na dademe di gami nimoam lifanam.”

¹⁰ Na tmimel i salig, manan, “Hae, nimògu i manyu ani gine. Balù di simto to gumitegu i tabù én, kenen alò nimògu lifangu. Na i dademe kadang fakay mulê.”

¹¹ Na fnaflal nawas i dad saflanek i dad saku di dad dongki na fkahla di tanà na nukalla.

¹² Kafnge én, tanbù nan i salig too mngabal, fandaan di saku i sangal twege, kel di saku i sangal twali. Na i gumiten i tabù én baling di saku Bénhamin.

¹³ Taman i saflanek ani knasêla i klawehla, du mdà di too sasè klidùla. Na lêmanla lulen dad saku di dad dongkila na samfulê ale di syudad Idyif.

Fakdo Dyuda di ku Dyosif gablà ku Bénhamin na i dad dademe flanekan.

¹⁴ Na di kasfulê Dyuda na i dad flanekan di gumnè Dyosif, déén fa kenen, na gasil ale lkuad di munan.

¹⁵ Na man Dyosif di dale, “Tan kè duenyu tmaku i tabùgu ani? Làyu kè gadè i dad ulu gambet deg gmagan gmadè i dad gbuni?”

¹⁶ Na Dyuda tmimel, manan, “Landè kibòmi msen i ktomi, taman landè fakaymi man di ge, du tafite Dwata too nun salàmi. Kdeemi ani, i lifanam nan, là alò twalimi, i gumite i tabuam.”

¹⁷ Kabay man Dyosif, “Là agu mayè mimò gambet i manam gine. Alò i to gumite i tabùgu kadang i nimògu lifangu. Kabay i dademe di gamu fakay mulé di màyu.”

¹⁸ Kaklinge i saflanek i man Dyosif, fdadong Dyuda di kenen, na manan, “Amumi, là agu gablà talù di ge, du gadègu i glalam salngad i glal i harì. Bay begam agu faloh moon talù di ge. Na nang ge flabè deg i lifanam.

¹⁹ Amu, gafaldamam kè aye di ksalekam gami ku nun màmi na ku nun dademe fa flanekmi lagi.

²⁰ Na gmanmi di ge, nun màmi too tua nan, na nun twalimi sut di taktua màmi nan. Na smibi

kenen tamati, taman alò kenen gdè di satu yaan mà, taman kenen too kando i màmi.

21 “Na di muna fa, toom fni di gami, gami i dad lifanam, ku faginmi dini twalimi, du fye sitem.

22 Na tatulenmi too malima di màmi ku faginmi twalimi dini, du ku faginmi, na nun gaslokan, én kadang gamfati i màmi.

23 Kafnge én, manam di gami, là gami fakay samfulê di ge, silang ku faginmi i twalimi.

24 Na di kulêmi di màmi, tulenmi kenen i kdee gmanam gami, ge i amumi.

25 “Na là mlo dek gami màmi samfulé dini di Idyif, du mayad fali.

26 Kabay manmi di kenen, là fakay, du là gami fakay samfulê di ge, silang ku magin gami i twalimi.

27 “Kafnge én, man i màmi di gami, ‘Gadèyu, alò lwe dad ngàgu lagi mdà di satu yaangu Rakél.

28 Na tamati nan i satu, du fnati kè i labè lmanaf di bnas. Na kel sadni làgu kenen teen.

29 Na ani ku lêmantu fagin i satu ani, na ku nun gaslokan di dalan, gamfati deg di bong klidù nawagu kenen.’ Ani gman màmi.

30-31 Taman, ku samfulê agu ditù di màmi i lifanam, na teenan là gagin twalimi ani, mati sa kenen, du ani i tingaan toon kando. Na du too tua kenen, i klidù nawan ani kadang i gamfati kenen.

32 Lègu fakang di màgu, agu mifat i twaligu ani, du fye landè gaslokan. Na mangu fa ku làgu gebe samfulê, agu sa i kmakif i salàgu kel di kfatigu. Ani i gmangu di màgu aye.

³³ “Na Amumi, fneam agu dini di ge, du fye nimoam agu lifanam tlas i twalimi. Na faloham kenen moon mulê gagin di dademe flanekgu.

³⁴ Tan i kibògu mulê di màmi ku là gagin i twalimi? Landè kibògu! Là agu mayè mite kadang i bong klidù i nawa màgu.”

45

I kafgadè Dyosifi kton di dad flanekan

¹ Na talà nan gadnan Dyosif i nawan, taman fdaan i kdee i dad saligan, du fye landè di dale mite kenen. Landè dademe to déén di bang fgadè Dyosif i kton di dad flanekan.

² Na too kamwak Dyosif, taman linge i dad to di Idyif ditù di lwà, na nun tmulen di dad to di gumnè i hari.

³ Na man Dyosif di dad flanekan, “Agu sa Dyosif i flanekyu! Too glut kè mto fa Mà?”

Kabay di kaklinge i dad flanekan ani, làla gtimel Dyosif, du too sasè klikòla.

⁴ Na man Dyosif, “Dini gamu, fdadong gamu di deg.” Na kagdadongla di kenen, manan di dale, “Agu sa flanekyu Dyosif i fabliyu di muna fa, di dad to sbayad, na tamgebe dini di banwe Idyif.

⁵ Na nangyu fsamuk i nawayu, na nangyu banlé salà i ktoy় di kafabliyu dagu, du Dwata sa febe deg dini muna di gamu, du fye là gamu mati malnus.

⁶ Hae, du tlabo galwe fali i kbitil ani, na nun fa lime fali landè ulê i dad fla.

⁷ Dwata sa febe deg muna dini, na too bong tabengan gamu, du kayean ku là gamu mati malnus, du fye fadlug ito fa mbel di tah tanà.

8 “Ise sa gamu, bay Dwata febe deg dini. Dwata mlé di deg i mdatah glal, i glal gamtadol di harì. Agu sa gal mdek i kdee dad to i harì, na agu i magot i clamang banwe Idyif. Slame ani gablé Dwata dagu.

9 Na faflal gamu mulê di màgu, na ani manyu kenén, ‘Ani i man i tingaam Dyosif, tafagot Dwata deg i clamang banwe Idyif. Mà, faflal ge salu dini di deg.

10 Fnèta ge dini di banwe Gosén, du fye kdeeyu mdadong di deg, balù ge, dad ngaam, na i dad fuam, na i dad kambingam, i dad bilibilim, i dad bakam, na i kdee nfunam.

11 Na agu sa mifat gamu ku dini gamu di Gosén. Du nun fa lime fali gdè kbitil ani, na kayègu ku dini ge mdadong di safédgu, du fye ge, na dad malayam, na i dad lmanafam là mati di kalnus.’ Ani i manyu kadang di ku Mà.”

12 Na fadlug talù Dyosif di dale, manan. “Na i kdeeyu dad twegegu, na lê ge Bénhamin, tateenyu agu, na tadilèyu agu sa Dyosif i talù di gamu.

13 Taman, tooyu tulen ku Mà gablà di kdatah glalgu dini di Idyif, na gablà di kdee teenyu dini. Na faflal gamu mulê na faginyu kenén dini.”

14 Na di kagmanan ani, lkaf Dyosif i twalin Bénhamin na mngel, na lê mngel Bénhamin di kalkafan kenén.

15 Kafnge én, nkatan nalak i dad flanekan, na mngel di slengan lamkaf dale. Kafnge én, tambù ale stulen di kenén.

16 Na di takgadè i dad to ditù di bong gumnè i harì, takel nan i dad flanek Dyosif, lehew Faraon na i dad dademe ganlalan.

¹⁷ Na man Faraon ku Dyosif, “Dekam i dad flanekam flulenla i dad dongkila na mulê di Kanaan,

¹⁸ du fye fngéla i maam na i dad malayla na samfulê dini, du blégu dale i too fye tanà dini di Idyif, na gamkaan ale kadang i fye kakaan.

¹⁹ “Na léam ale banlé i dademe dad kaditon mdà di Idyif, du fye nun gusmakay i dad ngàla na dad yaanla. Na toom fngé dale i maam.

²⁰ Manam dale, nangla fsamuk i nawala gablè i kandeenla tagakla kadang, du banlégu ale kadang i too fye di Idyif ani.”

²¹ Na kdee i gman harì ani nimen i dad ngà Dyékob. Banlé ale Dyosif i dad kaditon, du ani i dek i harì di kenen, na léan banlé i bnatula di dalan.

²² Banlén kat satu dale falami klaweh gumilila, bay banlén Bénhamin tlu latu salafî filak di dale, na lime klaweh gumilin.

²³ Na fneben i maan sfalò dongki i gumlulen i too fye di Idyif, na léan fnebe sfalò dademe dongki slame libun gumlulen i bong fali trigu na fan, na i dademe fa gkaan, du bnatula di kulêla di banwe Idyif.

²⁴ Kafnge én, fdà Dyosif i dad flanekan, na di fan ale mdà manan di dale, “Nang gamu sdalam na sbulaw di slengyu magu.”

²⁵ Taman mdà ale di Idyif. Na di kakella di Kanaan di màla Dyékob,

²⁶ manla, “Mà, mto fa Dyosif! Na kenen sa magot i clamang banwe Idyif”.

Na too sè ktikeng i nawa Dyékob, na too maliman fnaglut i gmanla di kenen.

²⁷ Kabay di ktulenla kenen i kdee gman Dyosif di dale, na di kiten i dee kaditon i feben kenen, du gusmakayan salu di Idyif, mulê i nawan na too kenen lehew.

²⁸ Na manan. “Tafnaglutgu nan too glut mto fa i tingàgu Dyosif. Landè dademe kayègu. Salu agu ditù di kenen, fye site gami di là agu fa mati.”

46

Iksalu Dyékob ditù di banwe Idyif

¹ Taman flulen Dyékob i kdee nfunan, na mdà ale di Kanaan. Na di kakella di banwe Bérsiba dsù Dyékob dad lmanaf di Dwata, i Dwata maan Isaak.

² Na di kakifun nun kanteen Dyékob, na tlo kenen Dwata, manan, “E Dyékob.”

Na tmimel Dyékob, manan, “Hae, gani agu.”

³ Na man Dwata, “Agu i Dwata, i Dwata i maam. Na nang ge likò salu di Idyif, du ditù kadang toogu fbel gamu, na gamu mgimò kadang i satu bung dad to too mlabung.

⁴ Naginta ge salu ditù di Idyif, na kafnge én, nebega i dad belam samfulê di banwe Kanaan. Na kadang di kfatim déén Dyosif di safédam.” Én gman Dwata di ku Dyékob.

⁵ Na kafnge én, mdà ale Dyékob di Bérsiba, na fadlug ale di kagula. Fsakay i dad ngaan i màla, na i dad ngala, na i dad yaanla di dad kaditon febe Faraon, i harì di Idyif.

⁶ Na nebela dad lmanafla, na i dad kandeenla gwèla di Kanaan, na salu ale di Idyif. Na fagin Dyékob di Idyif i kdee dad belan,

⁷ i dad ngaan lagi, i dad ngaan libun, na i kdee dad fuan lagi na libun.

26 Na nam falò nam i kdee dad bel Dyékob magin
kenen salu di Idyif. Na là gakuf di kse ani i dad
yaan i dad ngaan lagi.

27 Na nun lwe dad ngà Dyosif sut di Idyif, na
taman i kdee dad malay Dyékob masdagub fitu
falò di ksalula di Idyif.

Iksite ale Dyékob na Dyosif

28 Na fsalu Dyékob i tingaan Dyuda muna ditù di
ku Dyosif, du fatdoan i dalan salu di Gosén. Na di
kakella mdadong nan di Gosén,

29 smakay Dyosif i snakayan fadyol i kudà, na
salu di Gosén, du snitongan maan. Na di kakelan,
lkafan i maan na too mlo mngel.

30 Na man Dyékob di ku Dyosif, “Tò, balù kilen
nan gatlagad agu mati. Hae, du tateenta ge na
toogu gadè mto ge fa.”

31 Kafnge ani, man Dyosif di dad flanekan na i
dad dademe dad malay i maan, manan, “Salu agu
ditù di ku Faraon i harì, du tulengu kenen, takel
gamu i dad flanekgu, na i dad dademe dad malay
i màgu, mdà di banwe Kanaan.

32 Tulengu kenen kadang, gamu i dad gal mifat
i dad bilibili, na dad baka, na tanebeyu dini i dad
bilibiliyu, i dad kambingyu, na i dad bakayu, na i
kdee nfunyu.

33 Taman ku tlo gamu i harì na snalekan ku tan
i galyu nimò,

34 tooyu man di kenen, gamu i dad lifanan,
gamu gal mifat i dad bilibili mdà fa di tingà gamu
fa, salngad tamgimò i dad gutambulyu di muna.
Ani manyu di kenen, du fye i gufnean gamu dini

di Gosén, du dad to mnè di Idyif ani knangla dad to mifat bilibili.”

47

I kdasal Dyékob ku Faraon

¹⁻² Kafnge én, fagin Dyosif lime di dad flanekan, na salu ale ditù di harì. Man Dyosif di kenen, “Takel nan i màgu na dad flanekgu mdà di Kanaan, gagin di dale dad bilibili na dademe dad lmanafla na i kdee dad nfunla. Na déen ale nan di Gosén.”

Kagmanan ani, neben i dad lime flanekan di muna i harì.

³ Na snalek ale Faraon, “I tan i galyu nimò?”

Na tmimel ale, “Amu, gami i dad lifanam, gal gami mifat dad bilibili, salngad i tamgimò i dad gutambulmi di muna.

⁴ Salu gami dini du kayèmi moon flo mnè dini, du too sasè i kbitil di banwe Kanaan, du balù i dad lmanafmi landè gumtebla nan. Na taman ku beg fakay di ge, gami dad lifanam, begam gami fnè di Gosén.”

⁵ Na man i harì di ku Dyosif, “Too fye du takel nan i maam na i dad flanekam.

⁶ Na du ge i magot i klamang banwe Idyif, fneam ale di Gosén, du nun too fye tanà ditù. Na ku nun dad to di dale too fulung mifat dad lmanaf, fifatam ale i dad lmanafgu.”

⁷ Kafnge én, nebe Dyosif i maan Dyékob di muna Faraon. Na dmassal Dyékob fye banlé Dwata kafye Faraon. Na di kdasal Dyékob ku Faraon,

⁸ snalek i harì, “Man, tan i ktuam?”

⁹ Na tmimel Dyékob, manan, “Tamlatu tlu falò i klogu lamngab di dademe banwe. Là dee i dad faligu, bay i too malima gal i gnagugu. Kabay i dad faligu là fa gasngad di kdee fali i kalngab i dad gutambulgu di muna fa.”

¹⁰ Na lêman drmasal Dyékob, fye banlé Dwata kafye Faraon, na kafdu én, mdà kenen di muna i hari.

¹¹ Na fnè Dyosif i maan, na dad flanekan, di banwe Idyif. Na i tanà blén dale too fye tanà na mdadong di syudad dnagit Ramases, du kdee ani dek Faraon ku Dyosif.

¹² Na banlé Dyosif knaan i maan na dad flanekan, na i dad kdee dad malay i maan, gakuf i kdee dad ngàla.

Matnù ksasè i kbitil

¹³ Na i kbitil ani too sasè, i duenan du landè kakaan i dad to, du i kdee banwe, landè là nagu i bong bitil. Taman i dad to di Idyif na Kanaan mbaling ale mlungay di kbitilla.

¹⁴ Santifun Dyosif i kdee filak bayad i dad to di Idyif na Kanaan i falila, na tundan i filak ani, ditù di bong gumnè Faraon.

¹⁵ Na di takti i filak i dad to di Idyif na Kanaan, salu i dad to di Idyif di ku Dyosif, na manla di kenen, “Begam gami banlé fali, du fan gami mati malnus. Tnabengam gami, du landè nan beg filakmi.”

¹⁶ Na tmimel Dyosif, manan, “Ku talandè nan filakyu, nebeyu dini i dad lmanafyu, du én i bayadyu fali.”

¹⁷ Taman nebela i dad lmanaf di ku Dyosif, na bnayadan fali i dad kudàla, dad bilibilila, dad

kambingla, dad bakala, na i dad dongkila. I kdee dad lmanafla bléla du bayadla fali, tì saltang di fali én.

¹⁸ Kabay di tmadol fali, lêman ale salu di ku Dyosif, na manla, “Amu, làmi buni dun di ge i tatoo mti nan beg i filakmi, na dad lmanafmi, du tage sa i mfun. Taman, talandè nan fakaymi blé di ge galwà alò i lawehmi na tanàmi.

¹⁹ Tabiyà kandom gami na tnabengam, du fan gami mati malnus, na fan malmo i tanàmi. Begam bnayad fali i lawehmi na i tanàmi. Du tatì gami nan beg flifan di harì, na kenen nan mfun i tanàmi. Banlém gami fali, du fye là gami beg mati, na léam gami banlé bnê flami, du fye i tanàmi là malmo.”

²⁰ Kafnge én, bnayad Dyosif i kdee tanà di Idyif kene harì. Kdee i dad to di Idyif bléla i tanàla, du too sasè i kbitil, taman i kdee tanà déén tanfun i harì.

²¹ Na i dad to di klamang banwe Idyif, salig nan Dyosif di harì, du mbaling ale dad lifanan.

²² Kabay i tanà nfun i dad mebe i dad to mangamfù di duh di Idyif, là bnayad Dyosif. Làla blé i dale tanà, du gal ale nifat Faraon du galan ale banlé filak.

²³ Na man Dyosif di dad to, “Du tabnayadgu gamu na i dad tanàyu di harì, blégu gamu i bnê flayu.

²⁴ Ku gafat kadang i faliyu, sansalelyu di lime na satu kene harì, na di fat alel gamu sa mfun dun, du gumwèyu bnê lêyu fla, na i dademe knaanyu na lê knaan i dad malayyu.”

²⁵ Na tmimel i dad to “Amu, du mdà di ktabengam gami, là gami nan mati. Too fye i

mgimoam di gami. Na tamgimò gami nan lifan Faraon.”

²⁶ Na én flalò Dyosif i dad to di Idyif, di bang kgafat i falila sansalel i gwèla di lime alel, na i satu alel toola blé di harì. Na kel i ani fa toola nimen i flalò ani. Alò i tanà i dad mebe i dad to mangamfù di duh i là gfun i harì.

I kafni Dyékob

²⁷ Na i dad bel Dyékob, i satu dagitan Israél, tamnè di banwe Gosén di Idyif, na matnù i nfunla, na too ale mbel.

²⁸ Na sfalò fitu fali i klo Dyékob mnè ditù di Idyif, kel di mlatu fat falò fitu falin.

²⁹ Na di kakel i bang fan nan kenен mati, fatlon i tingaan Dyosif, na manan di kenen, “Ku kandom agu, fkaham i falelam di dungan i fuadgu, fye gadègu dnohoam i fnigu di ge. Makang ge di deg ku nangam agu lbang dini di Idyif.

³⁰ I kayègu baling, ku ditù gulambangam deg di saféd i dad gutambulgu. Taman di kfatigu nebem i lawehgu di gulambangla.”

Na man Dyosif, “Hae Mà, toogu nimò i knayeam.”

³¹ Man Dyékob, “Makang ge di deg toom dnohò i knayègu.” Taman makang Dyosif. Kafnge én, déén di gumilean kudung Dyékob na dnayenan Dwata.

48

I kdásal Dyékob i lwe tingà Dyosif

¹ Na satu duh, nun tmulen ku Dyosif nun fdas i maan. Taman faginan lwe tingaan lagi, Manasas na Ifraim, du mlauy ku Dyékob.

² Na di ktulenla ku Dyékob kakel i tingaan Dyosif, du mlauykenen, fangalan i nawan, na sudeng di gumilean.

³ Na man Dyékob ku Dyosif, “Dwata, Too Mtulus, msut di deg di muna fa déen di banwe Lus di Kanaan, na banlén agu kafye.

⁴ Hae, du manan di deg, ‘Toota ge fbel, du fye i dad belam mgimò i bong lumbuk i dad to, na blégu dale tanà ani, na nfunla kel di landè sen.’ Ani gman Dwata di deg.

⁵ Na i lwe tingaam lagi i sut dini di Idyif di là agu fa salu dini, fakufgu ale di dad ngàgu. Hae, Ifraim na Manasas fasngadgu i dad ngàgu lagi, na kalnawagu dale salngad i too glut dad ngàgu lagi gambet ku Rubén na Simyon.

⁶ Ku nun fa i dad ngaam sut tmadol dale làgu fakuf di dad ngàgu, bay gablà di tanà gdawat i dad belgu di kfatigu, gakuf ale di lumbuk fagu di dad twegela Manasas demen Ifraim.

⁷ Nimògu ani, du too bong nawagu i yéam Rakél. Bong klidù nawagu di kfatin di Kanaan, mdadong di Éfrata di kulégu mdà di Mésofotamya. Na lbanggu kenendadong di dalan salu di Éfrata.” (Éfrata ani, sadni dagitan Bétéléhém.)

⁸ Di kite Dyékob i dad ngà Dyosif, smalek kenen, “Simto dad ngà ani?”

⁹ Tmimel Dyosif, “Mà, ani i dad ngà i blé Dwata deg dini di Idyif.” Na man Dyékob, “Fdadongam ale dini di deg, du fnigu di Dwata, fye banlén ale kafye.”

¹⁰ Takamwanal nan i kite Dyékob du mdà di taktuan, na én duenan là nan too mite. Taman

fafdadong Dyosif i dad ngaan di maan, na lkafan na nalakan ale.

¹¹ Na man Dyékob di ku Dyosif, “Là agu faglut ku teenta ge fa, bay bong fye di Dwata, du falohan ite fa site na lègu teen fa i dad ngaam.”

¹² Nwè Dyosif i dad ngaan di saféd Dyékob, na lkuad kenen di muna i maan.

¹³ Na nagotan i lwe dad ngaan, Ifraim gsen di ibeng Dyékob, na Manasas gsen di kwananan, na léan ale fdadong di kenen.

¹⁴ Kabay Dyékob balingan santaday i sigalan, taman i kmalan gsen di kwanan i agotan di tah ulu Ifraim, balù kenen i twali, na i ibengan di tah ulu Manasas, balù kenen i twege.

¹⁵ Kafnge én, mni di Dwata kafye ku Dyosif, manan, “E, Dwata, ge sa i Dwata lalò i fùgu Abraham na i màgu Isaak. Ge i Dwata malak dagu mdà di tukay agu kel i ani.

¹⁶ Ge i kasaligan i falwà dagu mdà di kdee dad fsasè dagu. Taman kayègu ku lê ge mlé moon kafye di dad sawang lagi ani. Na kayègu ku i dagitgu na i dagit i fùgu Abraham na i màgu Isaak, too magdengeg mdà di dad fùgu ani. Na lègu kayè ku toom ale fbel di tah tanà ani.”

¹⁷ Na di kite Dyosif i fkah maan i kmalan gsen di kwanan di ulu Ifraim, laan lehew dun, taman nilin i kmal i maan di ulu Manasas.

¹⁸ Na manan di maan, “Mà, ise én, du ani i twege. Kenen ulu gumkaham i kwananam.”

¹⁹ Kabay là nadin maan i knayean, na manan, “Ngàgu, gadègu sa. I dad bel Manasas mbaling dee, bay i dad bel Ifraim, i twalin, mdatah fa di kenen,

na i dad belan mgimò kadang dee sahal bung dad to too mlabung.”

20 Taman di duh én, fadlug kenen mni di Dwata kafye di dad fuan ani, manan, “Gamu dagit i gafaldam i dad belgu, kadang satu duh, di kafnila kafye, manla, ‘Kayèmi ku ge Dwata mlé gami kafye salngad i kablém ku Ifraim na Manasas.’ ”

Fagu di manan én, fdatah Dyékob Ifraim di tugen Manasas.

21 Di kdasalan, man Dyékob di ku Dyosif, “Tò, tamdadong nan i duh i kfatigu, bay fadlug Dwata samnagin ge, na fasfuléan i dad belta kadang satu duh di banwe i gumnè i dad gutambulta.

22 Blégu di ge, ise ku di dad flanekam, i tanàgu di Sikim. Too fye tanà ditù, tanwègu di dad to di Amori di kasfati ditù fagu di sudanggu na i boholgu.”

49

I kfati na kalbang ku Dyékob

28 Na dad sfalò lwe dad ngà Dyékob, mbaling ale i sfalò lwe dad lumbuk di bel Israél. Na mni Dyékob di Dwata fye banlén ale kafye, i kafye i gablà di kat man satu dale, na én gman i màla di dale.

29 Kafnge én, nun kated Dyékob i dad ngaan, manan, “Fan agu mlalò i dad gutambulgu i tamati. Na ku mati agu, lbangyu agu di gulambang i dad gutambulgu di ilib ditù di tanà nfun Ifron di muna, i mnè di Hiti,

30 ditù di Makféla gsen di gusut i duh, mdadong di banwe Mamri di Kanaan. Na ilib na tanà ani bnayad Abraham mdà di Ifron, du nimoan gulambang.

³¹ Ditù gulambang ku Abraham na Sara, na balù dad tuagu Isaak na Rébéka, na déen gulambanggu i yaangu Liya.

³² I tanà na ilib ani, dunan tagbayad di dad to mnè di Hiti.”

³³ Di kafnge Dyékob kmated ani di dad ngaan, lê milè na fles nan mati.

50

I kagu ale Dyosif di kalbangla i maan

¹ Di kfati Dyékob, lkaf Dyosif i maan, na nalakan na mngel kenen.

² Kafnge ani, dek Dyosif i dad saligan i too fulung mulung, mulung i laweh i maan, du fye léét balok. Taman i dad to fulung mulung bnulungla i lawehan.

³ Na i klola mulung i laweh maan gafat di fat falò duh, du ani gal i klo i kbulung i laweh i dad mati. Na i dad to di Idyif flidù i nawala klo i fitu falò duh.

⁴ Na di kafto i dad butang i kaflidùla di kfati Dyékob, man Dyosif di dad salig i harì, “Ku kandoyu agu, tugadyu di ku Faraon i mangu ani. Manyu di kenen,

⁵ ‘Di kagu màgu mati, fakanggu di kenen lbanggu kenen ditù di gulambang tafalan fatlagad aye di Kanaan. Taman, ku fakay di ge moon, salu agu ditù du lambang agu ku Mà, na lê agu sa samfulê dini.’ ”

⁶ Na di kgadè Faraon i snalek Dyosif, tnimelan kenen, manan, “Hae, salu ge ditù na lbangam i maam. Dnohoam i tafakangam di kenen.”

⁷ Taman tamdà Dyosif du lambang i maan. Na i kdee dad ganlal Faraon, na i dad saligan di bong

gumnean, na dademe to nun dengeg di banwe Idyif mti magin ku Dyosif.

⁸ Na magin kenen i malayan, i dad flanekan, na i dad malay i maan. Alò i dad malnak dad ngàla, dad bilibili, dad kambingla, na i dad bakala là magin, bay mtakag di Gosén.

⁹ Nun dademe i magin smakay dad kudà, na dademe smakay i snakay fadyol i kudà. Too dee dad to magin ku Dyosif du lambang i maan.

¹⁰ Di kakella di gal gumlék fali di Atad, di faltù i yéél Dyordan, mlanu ale. Na ditù flidù Dyosif i nawan di maan, klo fitu duh.

¹¹ Na di kite i dad to di Kanaan i kaflidùla déén di gumlék fali di Atad, manla, “I dad to di Idyif too ale mlidù.” Taman i banwe gumimòla dun ani dnagitla Abél Misraim na i gumeatekan dunan, “I guflidù i dad to di Idyif.” Gumimòla ani di faltù di yéél Dyordan.

¹² Too dnohò i dad ngà Dyékob i katedan dale.

¹³ Hae, du nebela i lawehan di tanà ditù di Kanaan, na lbangla di ilib di Makféla i banwe mdadong di Mamri gsen di gusut i duh. Na ilib na tanà ani bnayad Abraham mdà di ku Ifron, to di Hiti, du nimoan gal gulambang.

¹⁴ Na di kafnge Dyosif lambang i maan, samfulê kenen di Idyif, demen mulê i dad flanekan, na i kdee dademe dad to magin kenen lambang i maan.

I kaflehew Dyosifi dad flanekan

¹⁵ Na du tamati nan Dyékob, stulen i dad flanek Dyosif, manla, “Fadê ken nun fa ksasè fandam Dyosif gito, na ani ken malas gito du mdà di sasè mgimoito di kenen di muna.”

16 Taman nun ftugadla i talùla di ku Dyosif, manla, “Di là fa mati Mà,

17 katedan gami, ku gami tmulen di ge i gmanan, na ani manan, ‘Begam nlifet i salà i dad flanekam mgimòla di ge di muna.’ Taman tabyà, begam nlifet i salà mgimòmi di ge, gami dad salig i Dwata, Dwata i maam.” Na di kaklinge Dyosif i kmanla, mngel kenen.

18 Kafnge én, salu i dad flanekan di kenen, na lkuad ale di kenen. Na manla, “Tadini gami nan, du fye nimoam gami dad lifanam.”

19 Kabay man Dyosif di dale, “Nang gamu likò, du ise deg mukum gamu, du alò Dwata fakay mukum.

20 Du balù i knayèyu ku fansasèyu agu di muna, bay too fye kfagu Dwata, du fye dnohoan baling i knayean, fye là mati i dee dad to di kalnusla, na én duenan mto ito fa ani.

21 Taman nang gamu likò. Nifatta gamu na i dad ngàyu.” Na ani kfagu Dyosif i taluan, du nlalan na flehewan i nawa i dad flanekan lagi.

I kfati Dyosif

22 Na Dyosif na i malay i maan fadlug mnè di banwe Idyif. Na tamlatu sfalò falin di kfatin.

23 Di là fa mati kenen, teenan fa i dad ngà i dad fuan, i dad fù Ifraim. Na léan teen i dad ngà Makir, i tingà Manasas, na di ksutla gagotan ale fa.

24 Na satu duh, man Dyosif di dad flanekan, “Na mmadong nan i bang kfatigu, bay là gamu fbayà i Dwata. Hae, dnohoan i fakangan di dad gutambulito Abraham, Isaak, na Dyékob, du tnabengan

gamu na neben gamu kadang, mdà di banwe ani
salu di banwe tafakangan i dad belito.”

²⁵ Kafnge én, nun kated Dyosif i dad dademe bel
di Israél, manan, “Di kebe Dwata gamu samfulê
di Kanaan, fnakangyu agu nebeyu mulê kadang
balù i dad tulangu.”

²⁶ Na déen nan gumati Dyosif, na tamlatu sfalò
i falin. Na bnlungla i lawehan, du fye léét balok,
na fkahla kenen di lungunan déen di Idyif.

I tnalù dwata New Testament in Blaan, Sarangani

copyright © 1998 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Sarangani Blaan (Blaan, Sarangani)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 1998, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Blaan, Sarangani

© 1998, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

cxi

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

efb4a7ef-8c5f-5201-b899-abcaa7a21d0e